

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 65E JAARGANG NO.6, JUNI 2004

onze vogels

De

osel

onze vogels

ISSN 0030-3224

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 38.000)

Onze Vogels is een maandblad, uitgegeven door de NBvV, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.

Voor meer informatie over de NBvV, haar doelstellingen en het lidmaatschap verwijzen u naar de rubriek "Bondsmededelingen" achter in dit blad. De leden van de NBvV krijgen dit maandblad op grond van hun lidmaatschap automatisch thuis gezonden.

IN DIT NUMMER

De Goudvink 185

Japanse nachtegaal 192

VERDER IN DIT NUMMER

pagina

De kleine bijeneter	183
De Goudvink 9)	185
De idealist – juni	186
Het uitstapje naar de vinkenzangwedstrijd te Romershoven.	188
Over kanaries gesproken	190
Fok met de Japanse nachtegaal	192
Cursus "Zang van de Spaanse Timbrado" deel 3	194
Voedsel uit het rijkdom der natuur	195
Pastelgoulds & spraakverwarring	196
Mijn kweek met de bruinborstievink	199
Agapornis taranta	200
Manieren van vererven	202
Boekbespreking	204
Veervelden	205
Uit de volière geklapt	206
Volière van de maand	207
Vraag&aanbod	208
Bondsmededelingen	211
Algemene vergadering 2004	214

Agapornis taranta 200

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 21 juni 2004

Colofon

UITGEVER

'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 36.000 leden. De NBvV is opgericht in 1932. De totale oplage van 'Onze Vogels' bedraagt 38.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegezonden aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de ruim 600 plaatselijke afdelingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid verspreid lid te worden.

ADRES

NBvV, Postbus 74
4600 AB BERGEN OP ZOOM
tel. 0164-235007 e-mail: info@nbvvn.nl
fax 0164-239020 website: www.nbvvn.nl
Bankrekening: 46.89.59.262
Postbank: 11.48.324
Voor België: 000-0156074-01
T.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers

REDACTIE

Redactie: Gea Stoop, de Perponcherstraat 48,
2518 SW Den Haag (tel 070-3461831,
e-mail: onzevogels@hetnet.nl)
Kanaries: Henk van der Wal en Gea Stoop
Tropen en grondvogels: Jan de Nijs
Tekstcorrectie: Jan Huijsmans

ZAKELIJKE ADVERTENTIES

Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij Piet Deley op het bondsbureau in Bergen op Zoom. Voor 'Vraag en aanbod advertenties' wordt verwezen naar de desbetreffende tarieven en voorwaarden elders in dit blad.

De sluitstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijningsdatum. 'Onze Vogels' wordt in de laatste volle week van de maand ter post bezorgd.

ABONNEMENTSPRIJZEN

Nederland: € 24,-, België: € 26,-,
Europa: € 42,50, Buiten Europa: € 57,50
Voor verzending per luchtpost geldt een ander tarief, afhankelijk van het land van bestemming. Dit kan worden opgevraagd bij het bondsbureau.
Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

VERANTWOORDELIJKHEID

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en kent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.

FOTO VOORPAAK:
DWARC BIJENETER

FOTO:

UNYKOVIC/CEES SCHRIJTE

ONTWERP EN DRUK:

PLANTINGASMAAT CAPELLI A/O ISSSEL BV
POSTBUS 550, 2900 AN CAPELLI A/O ISSSEL
TELEFOON (010) 459 55 53

De kleine bijeneter

Merops pusillus

Deze kleine felgekleurde fladderaars hebben hun naam te danken aan het feit dat ze verzot zijn op bijen, horzels en wespen. Ze blijken zich niets aan te trekken van de giftige steken die deze insecten uitdelen. Zij worden door de bijeneter eerst bewusteloos geslagen tegen een tak en vervolgens ontdaan van angel en gif door hun achterlijf snel langs de tak heen en weer te halen. Na dit ritueel worden ze met de kop eerst naar binnen gewerkt. En klaar is Kees.

Nl: kleine bijeneter
El: Little Bee-eater
La: Merops pusillus
De: Zwergspint
Fr: Guépier nain

Meropidae

De kleine bijeneter behoort tot de *Merops* familie. Deze familie bestaat 21 soorten. In totaal zijn er 24 Bijeneters *Meropidae* bekend. Andere families zijn de *Nyctornis* en de *Meropgon*.

Van de kleine bijeneter *Merops pusillus* zijn vijf ondersoorten bekend. Zij onderscheiden zich door kleine kleurverschillen in de kop en omgeving. De drie meest voorkomende soorten zijn:

- * *Merops pusillus pusillus* uit West-Afrika. Deze soort heeft een geheel groene kap, zonder anderskleurige wenkbrauw.
- * *Merops pusillus cyanostictus* uit Kenia. Te herkennen aan zijn blauwe wenkbrauw en smalle blauwe halsband.
- * *Merops pusillus meridionalis* uit Zuid-Afrika die te herkennen is aan de smalle witte halsband en lichtblauwe korte wenkbrauw.

Habitat

Bijeneters komen in veel verschillende soorten gebieden voor, van de woestijn tot bosgebieden. De kleine bijeneter geeft echter de voorkeur aan open grasvlaktes met hier en daar een boom of struik van waaruit hij kan jagen. Ze komen voor in vrijwel geheel

Afrika met uitzondering van het uiterste noorden en zuidwesten. Ze houden ervan om zo nu en dan een duik te nemen in een poel, meer of rivier.

Eetgewoontes

De kleine bijeneter vangt zijn prooi door hem vanaf een uitkijkpost aan te vallen. Ze zijn hier zeer fel en behendig in. Vrijwel ieder vliegend insect dat in een radius van 20 meter komt wordt aangevallen, of het nou een bij is of een fruitvliegje. De kleine bijeneter vangt gemiddeld 12 insecten per uur.

Net als een uil braakt hij na de maaltijd alle onverteerbare delen uit. Naar deze braakballen is veel onderzoek gedaan. Zo is gebleken dat zij behalve bijen o.a. ook libelles, langpootmuggen, vliegende mieren, wespen, vlinders, torren, krekels en kakkerlakken eten. Insecten die op de grond rondkruipen, worden echter totaal genegeerd. Zo'n insect vangen is geen lol aan. Nee, hun voorkeur gaat uit naar bijen en wespen.

Nest

Gezamenlijk graaft het paartje een hol in een daarvoor geschikte zandwand. De schacht is gemiddeld een halve meter diep en eindigt in een ovale nestkamer. Het vrouwtje legt vervolgens 4 tot 6 eieren. Er zijn in West-Afrika gevallen bekend dat de kleine honingspeurder zijn ei legt in het nest van de kleine bijeneter.

Populatie in West-Afrika

Tijdens onze veldexpeditie afgelopen maand in Gambia kwamen we in het Bijilo Forest Park een levendige kolonie kleine bijeneters tegen. In de vroege ochtenduur kon je de vogels treffen op hun vaste slaapplek. 6 a 12 vogels, schouder aan schouder. Allemaal met hun neus dezelfde kant op, gezeten met dichtgeknepen oogjes. Wat een schril contrast was met dezelfde vogels een uurtje later. In paartjes opgesplitst vliegen ze als dwazen achter insecten aan, soms in kleine cirkeltjes rond hun uitkijkpost. Alles wat vliegt wordt achtervolgd.

Zo worden we op een warme Gambiaanse namiddag door een groepje kleine bijeneters overvallen bij het zwembad van ons kleinschalige appartementencomplex. Vanuit een boom aan de rand duiken ze een voor een het water in. Kletsnat vliegen ze vervolgens terug naar de boom om daar uitgebreid te poetsen en behendig achter hun oor te krabben. Een onvergetelijke aanblik.

Tekst: Angelique Silva UNIVISION©
Foto's: Peter van der Velden en Angelique Silva
Kijk voor meer informatie over vogels in Gambia op:
www.vogeldocumentatiefonds.nl

De Goudvink

Pyrrhula pyrrhula domestica

Deze prachtige vogels zijn terecht het logo van onze bond. Je ziet gelukkig op diverse tt's goudvinken. Het zijn vaak vogels die je meer in de ene omgeving tegenkomt dan in de andere. De ornithologen erkennen vijftien ondersoorten van de goudvink, hoewel daar ook weer verschillende meningen over zijn. Wij kunnen onze gekweekte goudvinken met de wetenschappelijke naam *Pyrrhula pyrrhula domestica* noemen in de variatie groot en klein.

Waarom nu eigenlijk dat achtervoegsel *domestica*.

De grote goudvink die in onze volière voorkomt, is een kweekproduct van diverse goudvinkensoorten door elkaar. Waarschijnlijk is deze ontstaan door inkweken van de Noorse goudvink met de Beierse goudvink en de Cassine goudvink. Dit is gedaan om het grote formaat te krijgen en de mooie dieprode borst. De grote goudvink moet **minimaal 17 cm** zijn en de kleine **maximaal 14 cm**. Qua kleur en tekening zit er tussen beide geen verschil. Een goudvink is, mits hij in conditie is, een mooie vogel en vertoont meestal weinig fouten, zo lijkt het althans.

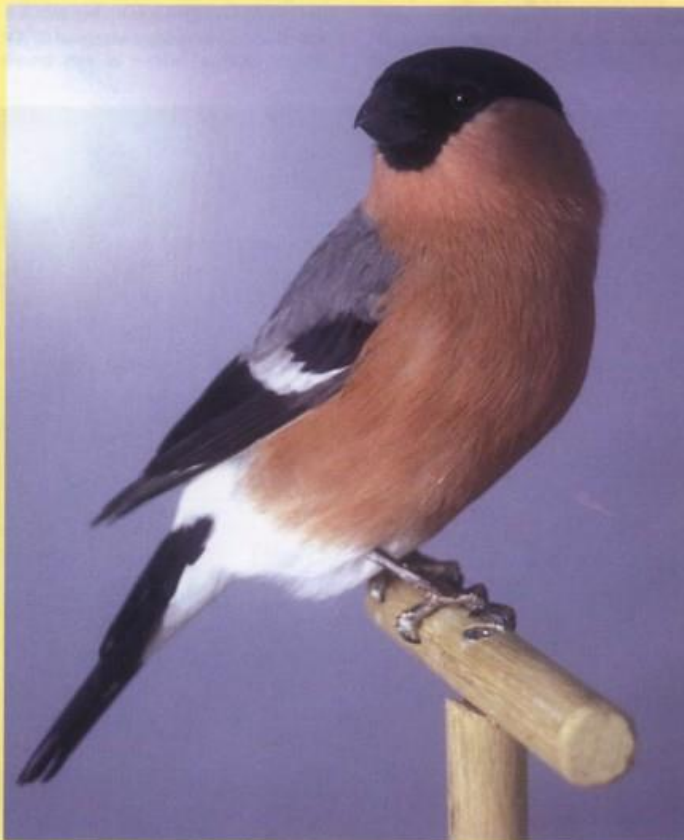
Ik kom de laatste tijd nogal eens in België en dat is toch de bakermat van de goudvink en zeker voor de grote goudvink. Het is niet voor niets dat de grote goudvink ook wel de Vlaamse goudvink wordt genoemd. Wat mij helaas dan opvalt, is dat onze grote goudvink in 90 % van de gevallen te klein is, ze halen niet eens de 17 cm. De toppers in België halen 19 cm. Ze zijn zo groot dat ze nog net niet met hun kop aan de bovenkant van de tt-kooi raken. Het verschil tussen de kleine en de grote goudvink is bij ons gewoon te minimaal.

De kleine goudvink is vaak te groot en de grote goudvink te klein. We zien bij ons als het ware de tussenmaten en dat is zo vreselijk jammer. Daar moet, vind ik, meer door de keurmeesters op geattendeerd worden. Ook als je bij ons de landelijke show van de SEC bezoekt, zie je daar de echte toppers zitten. Door zo'n show te bezoeken kun je controleren of je wel het juiste materiaal in huis hebt. Bovendien krijgen vogels die de helderste grijswitte vleugelspiegels hebben de voorkeur. Verder zal de goudvink weinig echt grote fouten laten zien. Natuurlijk

moet de borst mooi egaal rood zijn, maar dat lijkt mij vanzelfsprekend.

Louis Polane

Foto Piet Onderdelinden/Jan de Nijs

DE IDEALIST - JUNI

Halsbanden

Nieuwsgierig als ik geworden ben van verschillende verhalen, ben ik op zoek gegaan naar de wilde-halsbandenkolonie in Voorburg. De laatste jaren zag ik ze vaak overvliegen. Eigenlijk hoorde ik ze overvliegen. Op hun mooie sierlijke vlucht zijn ze erg rumoerig. De groepjes bestaan uit vier tot zes vogels. Ze volgen in hun vlucht altijd de bomenrijen, en dit terwijl het over het open veld korter vliegen is. Ze steken het echter niet over. 's Morgens vliegen ze vanuit Voorburg via Leidschendam naar Zoetermeer. Tussen 18.00 uur en 20.00 uur vliegen zij in omgekeerde richting terug naar hun slaapgebied in Voorburg. Hun slaapplek is een lang smal park van ongeveer vijf hectare groot, beplant met verschillende soorten bomen.

Die bewuste avond arriveerde ik er om kwart voor negen. Ik liep het hele park door en hoorde twee halsbanden roepen. Ik was vastbesloten niet eerder weg te gaan tot ik wat meer gezien had. Om kwart over negen arriveerden er ineens uit het niets tien halsbanden en landden in de wat kale kruinen van de bomen. Onder luid geschreeuw werden rangen verdeeld, er werd wat gepoetst en gepoept, de jongen kregen nog een bekje voer en de laatste veren werden gladgestreken. Terwijl ik zat te genieten van dit mooie schouwspel, kwamen ineens vanuit

alle hoeken van het park grote koppels aangevlogen. Oogstrelend is het om ze zo in formatie vliegend te zien. Zelfs tussen de huizen en achter de flats vandaan kwamen ze aangevlogen. Ze gingen in een wijde kring om mij heen in de bomen zitten. Zo tussen de groene bladeren vielen ze niet op, maar het geluid gaf duidelijk hun aanwezigheid aan. Nu staan er op een andere plek in het parkje, aan de zijkant van een vijver, drie middelgrote platanen. Hier zou het moeten gebeuren, zo had ik gelezen. Om 21.30 landden de eerste 3 vogels in de plataan. Al snel gevolgd door andere en binnen vijf minuten landden er nog eens zo'n vijfhonderd vogels allemaal in de platanen naast de vijver. Tien minuten later waren de bomen rond de platanen leeg en hadden alle halsbanden in de platanen plaatsgenomen. Ze vertoefden de hele nacht in de drie platanen naast de vijver. Ze lieten zich door niets of niemand verstoren. Staande onder de platanen kon ik in de schemer haast geen vogel zien zitten. Zeer tevreden stapte ik in mijn auto en richting huis dacht ik even in India geweest te zijn.

Plukkers

Terug naar de eleganten. De eerste jongen zijn inmiddels uitgevlogen en hen heb ik in een ruimere uitvliegkooi geplaatst. De meeste paartjes hebben al een tweede

nestje eieren en zitten weer te broeden. De hoeveelheid vogelmuur begint in de natuur, mede door het droge weer, af te nemen. Geleidelijk ga ik dit nu vervangen door koolzaad, dat nu rijkelijk voor handen is. Vakkundig worden alle peultjes door de vogelbekjes open gepeld en de halfrijpe zaden worden graag gegeten. Zes van de tien paren eleganten zitten nog op de eieren te broeden of zij voeren hun jongen nog. Vier andere eerstejaars stellen zijn inmiddels in de rui gevallen, zij denken niet meer aan broeden. Met het elfde paar had ik dit jaar iets speciaals in petto. Vorig jaar was dit het enige stel dat niet van de jongen af kon blijven. Plukkers dus. Normaal betekent dit voor mij einde stel. Ik besloot het dit jaar nog eens met ze te proberen door dit stel in een speciale binnenkooi te plaatsen. De filmcamera in het broedblok om hun bewegingen te filmen. Maar broeden deden ze niet. Na twee maanden zette ik ze in hun eigen buitenkooi. Om ze aan het idee te laten wennen, zette ik een plastic koker voor de glazen ruit van het broedblokje en mijn filmcamera ervoor en liet ze hun gang gaan. Vanuit mijn kamer raam kon ik het stel goed zien. Zij lieten er geen gras over groeien en begonnen direct het broedblokje te inspecteren. Er brak voor mij nu een spannende tijd aan. Elk vrij moment zat ik in hun buurt en voerden ze

osel

De,

de lekkerste hapjes. Na twee weken zag ik de eerste eieren.

Vakantiehulp

In deze maand ben ik ook nog vakantiehulp voor het voeren van een batterij halsbanden. Hier zijn inmiddels alle jongen uitgevlogen en zo mag ik weer vele kleurslagen bewonderen. Via oogcontact met de vogels, repeteer ik bij mezelf mijn kleurenkennis nog eens. Als ik ze allemaal gevoerd heb, ga ik in de zonnestoel het hele gebeuren gadeslaan. Ik noem dat lekker genieten. Mijn ogen dwalen om de kooien heen en zien de bomenrij, die om het complex staat. Ik hoor ze en na enig zoeken zie ik een paar wilde halsbanden in een boomkruin zitten. Zolang ik daar voerde, kwamen er verschillende aanvliegen en rustten in een van de bomen wat uit, terwijl ze wat met hun familie communiceerden. Zelden verlaten ze de bomen om dichterbij de kooien te komen. Om voer zitten ze in deze tijd van het jaar helemaal niet verlegen. De vele stadsparken bieden deze natuurvogels vele verschillende zaden aan. Het valt mij op dat ze zich veelal dicht bij de door mensen bewoonde gebieden bevinden. Bij vorig jaar vergeleken zie ik de populatie wel uitbreiden.

Tip voor de foto

In mei en juni kan de temperatuur in de

broedblokjes wel eens tot zo'n 30°C oplopen. Bij mij is het wel eens gebeurd dat op het moment dat een nest jongen op uitvliegen stond, een jong plaatsnam in het invlieggat. Onbewust sluit hij dan lange tijd het invlieggat af, steeds maar jengelend om een bekje voer.

De temperatuur in het blokje stijgt aanzienlijk. Zo kan het oplopen tot zo'n 40°C

Blijft het jong te lang in de nestopening zitten, dan sterven de jongen van de hitte.

Om dit te voorkomen plaatste ik een houten klosje tussen het dakje en de rest van het blokje.

Ik constateerde dat dit een goed resultaat gaf. Het stof dat de jongen maken met poetsen en fladderen, kan door deze kier naar buiten.

Als het warm weer is, schuif ik het zonnescherm dicht. De zonnestralen worden zo behoorlijk gebroken, wat voor de vogels en de daktuin zeer aangenaam is.

Dit scherm gaat ook dicht, als ik de kooien schoonmaak of als er vogels uitgevangen moeten worden. Zo kan ik voorkomen dat een vogel wegvliegt, als hij mij ontsnapt. Alle planten op de daktuin krijgen via een druppelinstallatie dagelijks water, waardoor ze tot een mooie bloei komen.

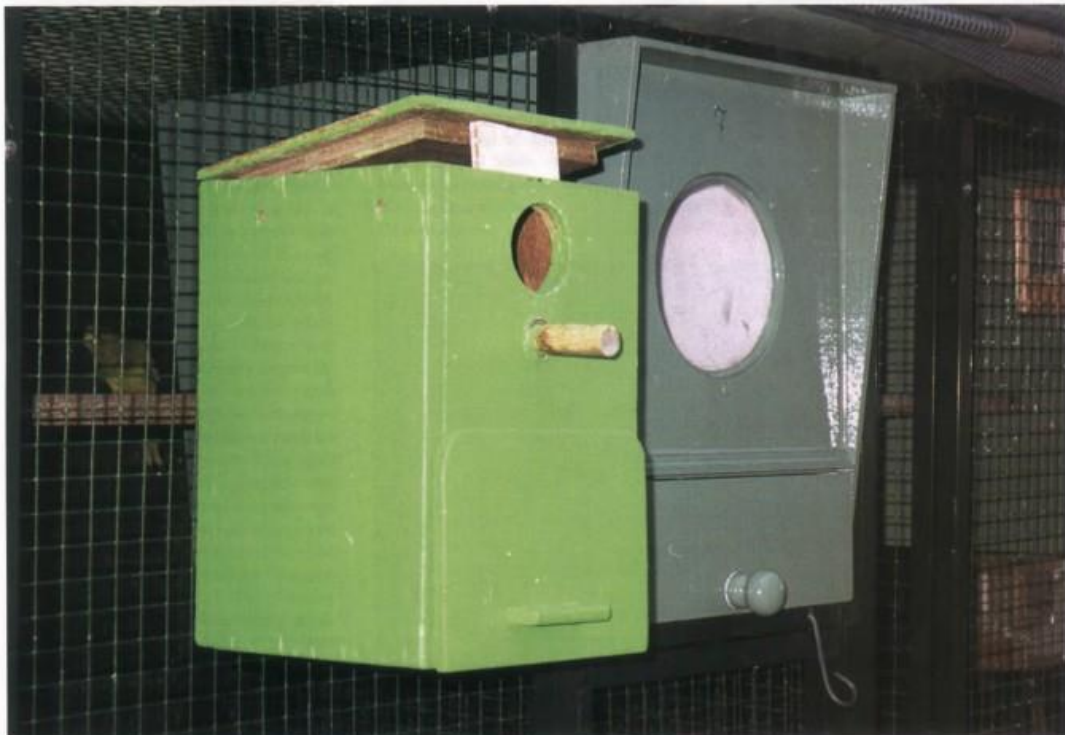
Tot de volgende maand.

De IDEALIST

Ik wil u dit jaar maandelijks het een en ander over mijn vogels vertellen. Dit via dit papier opgetekend in het jaar 2003. Als vogelliefhebber heb ik al zo'n 46 jaar vogels. Door hen heb ik veel geleerd en leer nog steeds. Van nare ervaringen ben ik niet verschoond gebleven. Toch blijft het mijn passie: de elegantparkiet.

Jan Chris van Dam.

Het uitstapje naar de vinken- zangwedstrijd te Romershoven.

Met drie personen vertrokken wij tijdens Hemelvaartsdag 's morgens om 7.10 uur met de auto vanuit Someren naar onze vriend Boudewijn Achten. Hij woont in Kuringen, een deelgemeente van Hasselt in België. Boudewijn weet goed de weg in zijn regio en zal als onze gids fungeren. Omdat wij willen voorkomen dat wij in België onze naam van "gierige Hollanders" eer aandoen (grapje), hebben we wat vlaaien meegenomen en op verzoek van enkele kwekers nog enkele bakken met meelwormen en buffalowormen, omdat deze in Nederland "beter te koop zijn" (goedkoper). Maar omdat ze deze laat besteld hebben, is het niet meer gelukt er genoeg bij elkaar te krijgen. Hopelijk lukt het de volgende keer beter. Vanuit Kuringen rijden we met Boudewijn naar Romershoven. Hij weet inderdaad precies waar we moeten zijn.

De zangwedstrijd.

De wedstrijd vindt plaats bij café "De Noodlanding" te Romershoven. Een gedeelte van de parkeerplaats daar is voor deze gelegenheid overdekt. De wedstrijden die wij in de loop der jaren hebben bijgewoond, waren tot nu toe altijd zonder enige vorm van beschutting. De wedstrijden vonden dan ook wel ooit onder barre weersomstandigheden plaats.

De café-eigenaar die zelf ook vinkenier is, heeft ervoor gezorgd dat alles netjes overdekt is en daar kan iedereen blij mee zijn. Een discussie, die ongetwijfeld zal worden gevoerd, zal natuurlijk gaan over de vraag of

de overkapping van invloed is op de zang van de vogels.

Om 9.00 uur begint de zangwedstrijd. Deze wordt georganiseerd door de "Limburgse vinkeniersclub Romershoven-Alken". En deze is weer aangesloten bij Avibo. De scheidsrechter, die herkenbaar is aan een rode band om de arm, geeft het startsein.

Er zijn vijftiengint vinken ingeschreven, die in kooien langs een pad opgesteld zijn, op ±2.40 m afstand van elkaar. Het zijn dichte kooien (speciaal voorgeschreven door Avibo).

Het zijn prachtige kooien, waarvan sommige voorzien zijn van houtsnijwerk, die van vader op zoon overgaan. Achter ieder kooitje zit een persoon die het aantal volledige slagen (liedjes) moet tellen.

Onder slagen verstaat men de zang van een vink. De slag is volledig, wanneer het liedje eindigt met "siskewiet". Als het einde van het liedje niet bestaat uit "siskewiet", dan heeft de vink zijn liedje voortijdig afgebroken en wordt dit niet meegeteld. De W moet goed hoorbaar zijn. De vink met het hoogste aantal volledige slagen per uur is de winnaar van de wedstrijd. Bij het tellen maakt men gebruik van een zwarte vierkante houten stok die onderverdeeld is in vakjes, waarin men met een krijtje vijf streepjes per vakje zet. Ieder streepje staat voor één goede slag. Op zo'n stok kunnen maximaal zeshonderd slagen getekend worden.

Deelnemers waarvan het gehoor wat minder is, mogen gebruik maken van een koptelefoon met een microfoon en versterker. De eigenaar van een deelnemende vink mag niet het aantal goede slagen van zijn eigen vogel beoordelen en tekenen, maar schuift één plaats op. Dus de eigenaar van vogel nummer één, beoordeelt het aantal goede slagen van vogel nummer twee. De scheidsrechter, in dit geval Jean Bielen, houdt er toezicht op, dat alles volgens de regels gebeurt.

Als ongeveer halverwege de wedstrijd een vink niet gezongen heeft of maar enkele goede slagen ten gehore heeft gebracht, kan diens eigenaar toestemming geven om de telling te stoppen.

De tellat wordt dan voor de betreffende

sel

kooi op de grond gelegd. Deze wordt dan gewaardeerd met een nul. Zie op de lijst de vogels 19 t/m 25.

Vanwege de vogelpest daar in de omgeving zijn er pas drie wedstrijden georganiseerd. Anders waren er dat er al elf geweest. Om 10.00 uur vlagt Jean Bielen de wedstrijd af. De liefhebbers nemen de vinkenkooitjes mee. Iemand van de zangcommissie haalt de telstokken op en iedereen begeeft zich naar café "De Noodlanding". Het is daar gezellig vertoeven met elkaar onder het genot van een kop koffie of een drankje of andere versnapering. Als toetje krijgt iedereen een stukje vla uit Someren. Dus de vlaaiën zijn daar goed besteed. Voorzitter Jean Brielen neemt het woord en maakt de prijswinnaars bekend.

1ste prijs + trofee is voor Emeric Defour met 526 slagen per uur. De 2de prijs is voor Rucien Biesmans met 451 slagen per uur en de 3de prijs voor Edgard Thijs met 425 slagen per uur. De rest kunt u zelf nazien op de lijst met prijswinnaars. Alle aanwezigen applaudisseren volop voor de prijswinnaars. De voorzitter en diens vrouw Gerda reiken de prijzen uit. Zoals u ziet valt nummer veertien net buiten de prijzen, maar als stimulans ontving zij toch een trofee. Persoonlijk vonden wij dit heel fijn, omdat Maria de vrouw is van Jozef Bonneux. Deze mensen kennen wij al jaren en zij behoren tot onze vaste vriendenkring. De voorzitter bedankt na de prijsuitreiking iedereen, speciaal de prijswinnaars, en ons, de Nederlandse gasten, voor de vlaai, die goed gesmaakt heeft. Wij hebben daarna nog een hele poos met de voorzitter gebuurt.

Ik heb hem gezegd dat ik meer liefhebber ben van een zware vinkenslag. Vogels met een zware slag zijn echter minder geschikt als wedstrijdvogels. In een lokaaltje naast het café zaten de wedstrijdinken van de café-eigenaar. Hierbij zaten ook heel goede

zangers. Maar dit is toch heel wat anders dan deelnemen aan de grote wedstrijd(en). Want dan is er meer concurrentie! Om 11.45 uur hebben wij het café verlaten om bij Boudewijn thuis de vogels te bekijken. Hij probeert met eksters, putters, appelvinken, kardinalen en kanaries te kweken. De kweek wilde nog niet zo goed lukken. Hij heeft enkele jonge kanaries en hij laat ons nog twee jonge eksters zien die pas waren gestorven. Omdat Boudewijn en zijn vrouw 's middags ergens heen moesten, heeft hij ons vervolgens naar Jozef Bonneux te Alken gebracht.

De vrouw van Jozef had een tafel vol met eten voor ons klaarstaan.

Zij wilde niet dat we uitgehongerd zouden vertrekken. En wij hebben het ons goed laten smaken. Vooral het eigen gebakken brood dat Jozef als hobby bakt, wil ik hier niet onvermeld laten.

Daarna hebben we de vogels bekeken. Hij kweekt als vinkenier met vinken en heeft tevens een koppel eksters. Hij had twee nestjes jonge vinken gekweekt. Ook had hij één jonge ekster overgehouden van een nest met drie jongen. Deze was reeds uitgevlogen en al zelfstandig.

De week daarop zou hij hem uitvangen en in een aparte volière plaatsen. Wij hebben in de tuin ook nog een nestkast met drie jonge steenuiltjes mogen aanschouwen. Het is een prachtig gezicht om drie van die donsballietjes te zien. Jozef is ook nog imker, zodat wij bij ons afscheid ook nog ieder een potje honing kregen. We hebben hem en zijn vrouw Maria bedankt voor de gastvrijheid. Toen heeft hij ons naar René Reijmen te Alken gebracht.

Ook daar werden wij hartelijk onthaald en stond de tafel vol met vlaai, belegde broodjes en koffie of thee. Hiervoor heeft Anjes gezorgd, de vrouw van René. Hier hebben we ook nog het een en ander genuttigd en

over de vogels gepraat.

René is een oud vinkenier die nog wel enkele vinken in zangkooitjes heeft zitten met een mooie slag. Hij doet zelf niet meer aan wedstrijden mee.

Hij is kweker van vinken, putters, sijen, merels en eksters. Maar toen wij bij hem waren, wilde het met de kweek nog niet zo lukken. Hij heeft een heel mooie ekster zitten om mee te kweken en doet er alles aan om jongen op stok te krijgen.

Maar eksters kweken is heel moeilijk, dat weet ik uit eigen ervaring. We hebben nog eventjes nagepraat en ook hem en zijn vrouw hartelijk bedankt voor alles. Toen heeft René ons weer naar Boudewijn gebracht, waar onze eigen auto stond.

Vanaf Boudewijn weten wij de weg het beste weer naar huis toe. Op de terugweg zijn wij nog even bij Maurice Vaes te Houthalen op bezoek geweest. Hij kweekt merels, spreuwen, huismussen en ringmussen in verschillende kleuren.

Bij hem verloopt de kweek redelijk. We hebben nog enkele glazen fris gedronken en eventjes over de vogels gepraat. Wij hebben hem bedankt voor alles en zijn toen huiswaarts gereden. Om ± 21.00 uur waren wij weer thuis.

Als er mensen zijn die ook eens zo'n vinkenzangwedstrijd willen bijwonen, kunnen zij contact opnemen met Jean Bielen, telefoonnummer 003289514165. Ga er het liefst niet met een bus vol mensen heen en maak geen lawaai, want het is voor de vinkeniers een serieuze wedstrijd. Men mag de vogels niet storen bij hun zang. Wij kunnen terugzien op een zeer geslaagd uitstapje.

TEKST EN FOTO:
PIET VOETS
BROEKSTRAAT 12
5711 CT SOMEREN
NEDERLAND

De

OVER KANARIES GESPROKEN

EEN ANTWOORD OP DE MEEST GESTELDE VRAGEN IN DE KANARIEKWEEK

Bewerkt door Marcel VAN AELST

De kleurkanariekeker uit Engeland die deze vragen samenstelde, beweert steeds een open huis of beter gezegd een open volière te houden waardoor bezoekers te allen tijde zelfs tijdens het kweekseizoen welkom zijn. Hij vindt dat een belangrijk deel van onze hobby bestaat uit luisteren, leren, ontwikkelen en zoeken naar antwoorden die hem zelf en anderen behulpzaam kunnen zijn. Hier volgen dan 20 zeer belangrijke punten voor een goede kweek.

1. waarom heb ik zoveel onbevuchte eieren of jongen dood in de schaal?

Dat is een vraag met zoveel antwoorden. Dus sorry, als ik in herhaling val. Je moet voordat de vogels tot leggen overgaan (minimum 2 dagen) een echt stel vogels bij elkaar gebracht hebben waarvan zowel man als pop in een goede kweekconditie en gezondheid verkeren. De aars van man en pop moeten een dun vetlaagje vertonen op een mooi roze onderbuis. Tijdens het leggen zal het sperma in de bevruchtengang van de pop opgenomen en bewaard worden tot de dooier voorbijkomt, waarna er eiwitten toegevoegd worden die voor de schaal rond het ei zorgen. De man heeft bij het paren genoeg sperma afgegeven, zodat dit volstaat voor het hele legsel. Na het leggen moeten de eieren op de juiste temperatuur en de juiste periode bebroed worden. Om daarvan zeker te zijn heeft de pop haar nest met pluimpjes bekleed en zorg je ervoor dat er voldoende nestvulling aanwezig is, zodat de pop direct met haar rug tegenover de rand van het nest komt te zitten als ze aan het broeden is. Hoewel niet van vitaal belang, kan het wegnemen van de eieren en het terugleggen na het 4e ei ertoe bijdragen dat alle jongen gelijktijdig uitkomen. Ofschoon de schaal functioneert als een mechanische omvatting van eiwit en dooier, zorgt zij eveneens voor

het ontsnappen van de gassen die ontstaan door de ontwikkeling van het embryo en helpt ze meteen het jong ademen binnen in het ei. Het besproeien met poedertjes en dergelijke kan dit proces hinderen, dus let er wel op nooit iets rechtstreeks op de eieren te spuiten. Hou er ook rekening mee dat door de werking van die gassen er bacteriën in het ei kunnen binnendringen, zodat een zuivere kooi onontbeerlijk is. Tot slot nog dit. Als de pop aan het broeden is en er is storm op komst, laat dan het licht, aan zodat ze steeds haar nest kan terugvinden en de jongen niet afsterven.

2. mijn poppen stoppen met voeden na 4 of 5 dagen en de jongen sterven.

Ik denk dat iedere pop aan de kleur van de binnenzijde van de snavel van de jongen kan zien of ze honger hebben (rode schakering). Een jong dat last heeft van parasieten, bezit een bleke binnensnavelkleur, zodat de pop geen zin heeft om het te voeden, denkende dat het reeds genoeg heeft. Een goede controle op bloedluizen is hier het antwoord. Ontsmet zeer goed de jongen en het nest en omgeving en het probleem zal verholpen zijn.

3. na enkele dagen broeden spuit de pop haar uitwerpselen in grote hoeveelheden in het rond en dat ruikt niet lekker.

Dat wordt veroorzaakt door een bacterie die zich ontwikkelt in het verteringssysteem van de pop. Alles goed zuiver houden kan dit voorkomen. Doch als je dat probleem moet verhelpen, meng dan een kleine hoeveelheid oreganopoeder gedurende een 2-tal dagen door het krachtvoer waarna je al vlug normale uitwerpselen zult aantreffen.

4. mijn vogels willen geen nest maken!

Maak er dan zelf een voor hen. Gebruik

hiervoor een oude gloeilamp om tot de ideale vorm te komen tot aan de rand van het nestje. Ik heb zelfs al eens een door de vogels gemaakt nest weggenomen om te vervangen door een door mij gemaakt nest.

5. wat is het beste nestmateriaal?

Ik zelf geef de voorkeur aan witte sisal, die ik koop in pakjes van 500 gr, ongeveer 75 mm lang. De meeste van mijn poppen aanvaarden dit heel graag, hoewel er toch steeds enkele bij zijn die hun man of hun jongen plukken om het nest af te werken. Als ik een pop dat zie doen, dan geef ik haar onmiddellijk uitgeplozen jute om haar nest af te werken, want katoenmateriaal of gefabriceerde draden zijn niet aan te raden. Die kunnen zich rond de poten verstrengelen.

6. ik vind het moeilijk om mijn jongen te ringen.

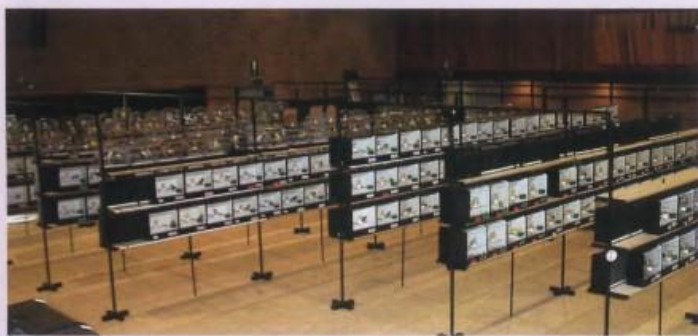
Je vindt geen demotiverender onderwerp in onze hobby. Volgens mij moet je al je jonge vogels een gesloten ring aanschuiven tussen de vijfde en zevende dag en daarbij onmiddellijk je boekhouding in orde brengen. Kijk de volgende dag goed na of de ring nog aan het pootje zit en of alle tenen vrij zijn en niet tussen de ring terechtgekomen zijn.

7. wanneer kan ik mijn jongen bij hun ouders wegnemen?

Ik zelf doe dat meestal 21 dagen na het uitkomen, soms na 24 dagen. Vers gelegde eieren kun je iets meer dan een week goed houden als ze maar dagelijks gekeerd worden, zodat de jongen nog een weekje in het nest kunnen blijven zonder het volgende legsel vuil te maken. Mijn jonge vogels worden onmiddellijk overgeplaatst naar een vlucht voorzien van het nodige voedsel, krachtvoer, haver en grit en water op de bodem. Als blijkt dat ze niet al te goed eten, verstrek ik in water geweekt brood met daarover een weinig glucosepoeder. Gebruik wel steeds wit en geen voltarwebrood, want daar kunnen de weke maagjes niet tegen omdat die enkel het verteren van zaden gewoon zijn. Ook geef ik hun zo vlug mogelijk gewone droge kanariezaden met daarbij een potje gemalen raapzaad. Met deze methode verlies ik slechts een 4-tal jongen op een aantal van 200 per jaar.

8. hoe verstrek ik kleurvoeding aan mijn gekweekte jongen?

Er bestaan in het land werkelijk specialisten in het verstrekken van kleurvoeding en ik twijfel er sterk aan of er 2 zijn die het op dezelfde manier doen! Het is in feite een praktijk die, als je de richtlijnen op het pakje goed volgt, toch nog de nodige experimenten van je zelf vergt om tot de ideale methode te komen. Een manier is om het rode

Carophyll in heet water (niet kokend) op te lossen en daarna af te koelen met koud water alvorens het te verstrekken. Hoewel deze manier van doen redelijk vuil is, is het wel de ideale manier om kleurstof toe te dienen. Een andere manier is de rode kleurstof in heet water op te lossen en er het krachtvoer vochtig mee te maken, of gewoon het poeder droog over het krachtvoer te strooien. Persoonlijk vind ik dat je dat zelf moet aanvoelen en al naargelang de behoefte wat meer of wat minder moet toevoegen. Ik hou goed de uitwerpselen in het oog tot die mooi rood worden, minder dan een beetje tot ze bruin worden en hou me aan die hoeveelheid. Verlies de bruine kleur niet uit het oog en tracht door de juiste hoeveelheid toe te dienen de juiste donkerbruine kleur te behouden. Ook geef ik steeds wat tarwekiemolie in zeer kleine hoeveelheid gedurende de kleurvoeding in het krachtvoer.

9. mijn vogels hebben groene kleverige uitwerpselen.

De ideale, uitwerpselen zijn zeer donkergroen, bijna zwart met een wit topje. Indien je uitwerpselen er niet zodanig uitzien, is dat meestal te wijten aan de ouderdom en kwaliteit van de zaadmengeling. Kun je geen goede zaadmengeling kopen, hou dan wat minder vogels zodat je dat wel kunt. Gebruik een mengeling zonder raapzaad gedurende de kweek en volledig kanariezaad tijdens de rui en in de winter. Ook doe ik er gedurende het jaar nog wat wilde zaden bij om de conditie op peil te houden.

10. voeg je ook maar iets toe aan het drinkwater?

Ja, een dag in de week voeg ik appelazijn en op een andere dag een ginseng-oplossing toe aan het drinkwater van mijn kanaries. Ik gebruik geen chemicaliën of medicamenten die de bloedstroom kunnen binnendringen. Ik ben niet bepaald tegen medicamenten als die op de juiste manier gebruikt worden, doch ik heb daar weinig behoefte aan. Wil je medicamenten gebruiken, neem dan diegene die niet tot in de bloedbaan doordringen.

11. voeg je eventueel iets toe aan het krachtvoer?

Opnieuw: ik gebruik enkel natuurlijke producten. Ieder jaar tracht ik wat verandering aan mijn voedingssysteem aan te brengen, steeds op zoek naar verbetering. Dit jaar gebruikte ik dextrosepoeder (glucose). Ik heb een periode op aanraden van de samensteller vitaminen A en D3 verstrekt, omdat ik ook recessieve witte vogels kweek, en daarmee goede resultaten bereikt. Ik verstrek geen krachtvoer gedurende de eerste 2 dagen na het uitkomen doch pas vanaf de 3e dag. Lees a.u.b. goed de richtlijnen op het pakje krachtvoer. De eerste paar dagen dat ik krachtvoer verstrek, heb ik ondervonden dat de jongen een beetje gretiger om voedsel bedelen, als ik er een weinig dextrose en probiotiepoeder aan toevoeg.

12. hoe ziet jouw krachtvoermengeling eruit?

Dit is iets waarover ieder van ons een verschillende opinie heeft. Ik ben reeds jaren aan het experimenteren en zal dat nog vele jaren doen. Ik had goede resultaten met het gebruik van mengelingen van beschuit en een mengeling van normaal ivoor met couscous. Welk krachtvoer je ook geeft, je moet steeds voor ogen houden dat de uiteindelijke proteïnewaarde tussen de 16 en 19% ligt. Draag er eveneens zorg voor dat alle verstrekte eieren lang genoeg gekookt worden (15 minuten) teneinde de mogelijk aanwezige salmonella-bacterie te doden. Tracht ook alle mogelijke melkproducten te vermijden.

13. hoe komt het dat je steeds nesten vol met jongen kweekt?

Ik let erop dat iedere pop steeds een minimum van 3 jongen voedt, liever 4. Ik zal nooit toelaten dat een pop slechts 2 jongen grootbrengt. Dan zal ik die ergens anders trachten onder te leggen of geef ik ze weg. De meeste poppen leggen echter legfels van 6 eieren, soms zelfs 7 en dikwijls gebruik ik het 6e of 7e jong om kleinere nesten te vervolledigen.

Ik bezit eveneens Norwichkanaries waarvan bijna altijd enkele jongen te veel of te weinig in het nest liggen en ook die nesten worden dan aangepast. Reeds enkele jaren begin ik met het paren tegen het einde van maart, zodat mijn eerste eieren verschijnen rond

24-25 maart. Ik laat niet toe dat mijn paren rond het zelfde tijdstip leggen, zodat er een verschil van een 3-tal weken ontstaat tussen het leggen van het eerste en het laatste ei. Dat geeft mij de zekerheid dat ik alle tijd heb met mijn Norwichkanaries. Volgend jaar probeer ik een beetje later te beginnen, het einde van de eerste week van april, en ik wil eveneens de periode van leggen tussen de eerste en laatste pop verkleinen.

14. hoeveel legfels laat je grootkomen?

Slechts 2 rondes eieren. Mijn verlofdagen op het werk zijn veranderd, zodat ik mijn kweekseizoen wil eindigen in de 3^e week van juli.

15. kweek je steeds met aparte paren?

Ik heb reeds alle mogelijke methodes uitgeprobeerd. Toch vind ik nog steeds elk paar apart. Dat is het beste voor mij, omdat ik moet werken of soms enkele dagen van huis moet. Ik kweekte al met succes in trio's, een man met 12 poppen, 2 mannen met een pop (een man voor de eerste ronde en een tweede voor de andere). Met deze laatste methode kun je je kweekseizoen 7 tot 9 dagen korter maken, als je dat wil. Laat de eerste pop samen met haar man tot hun jongen 12 dagen oud zijn (goed bevederd op de rug). Breng dan de pop over naar de tweede man, zodat de eerste man de jongen verder alleen kan grootbrengen. Ik heb deze methode gebruikt om nieuwe aangekochte mannen uit Europa uit te testen met eigen poppen alvorens die toe te voegen aan mijn verzameling.

16. waarom hangen er gekleurde plaatjes aan je kooien?

Ik moet dikwijls ver van huis gaan werken, zodat die gekleurde plaatjes aan mijn kooien het gemakkelijk voor mijn familie maken, als die mijn vogels verzorgen tijdens mijn afwezigheid. Zo geeft een geel plaatje bijvoorbeeld aan dat daar 3 keer per dag krachtvoer verstrekt moet worden, omdat daar jongen met hun ouders aanwezig zijn. Een rood plaatje betekent dat er een pop op haar eieren zit te broeden en dus geen krachtvoer nodig heeft. Hetzelfde gebeurt betreffende kleurvoeding.

17. hoe week je je zaad?

Ik geef hoegenaamd geen geweekte zaden. Mijn vogels halen alles wat zij nodig hebben uit hun krachtvoer, eieren en kanariezaad.

18. hoe denk je over groenvoer?

Dat krijgen ze evenmin. Ik hoorde alarmbellen rinkelen, toen ik onder de microscoop het verschil in conditie kon bekijken als er wel of geen groenvoer verstrekt werd.

19. wat beschouw jij als een normaal kweekseizoen?

Ik verwacht iedere keer een aantal van 7 jongen te krijgen uit een paar na 2 rondes. Is dat minder, dan ga ik op zoek naar wat ik verkeerd gedaan heb. Ik selecteer mijn kweekvogels evenveel op kweekkwaliteit als op tentoonstellingsnormen. En om dat te bereiken schrijf ik alles zeer nauwkeurig op.

Fok met de Japanse nachtegaal (*Leiothrix lutea*)

Sinds een aantal jaren houd ik Japanse nachtegalen. De vogels werden door mij in een kamervolière gehouden samen met andere vogels.

Dat het een koppel betrof was wel duidelijk (verschil in roep van man en pop), maar tot een broedpoging is het nooit gekomen.

Inmiddels ben ik verhuisd en heb aansluitend aan de garage een volière gebouwd (6.50 m - 3.00 m - 2.20 m) Eind april van dit jaar zijn de vogels in de volière gegaan. Het vogelbestand bestond uit de Japanse nachtegalen, diadeemtimes, dwergtimes en een stel lachduifjes.

De nachtegalen begonnen onmiddellijk met nestbouw in een traliekastje in het nachthok (garage). Het was mooi te zien hoe gezamenlijk de nestplek werd uitgezocht. De man maakt zich breed en laat zoveel mogelijk vleugel zien waarbij hij met nestmateriaal voor de pop vliegt en lokgeluiden maakt. Man en pop gingen samen in het traliekastje waarbij zij beide lokgeluiden maakten (Rrrr Rrrr Rrrr), en werden het eens over de plaats. Hierop bouwde de pop het nest verder af. Een week later had zij drie eieren gelegd.

De sfeer in de volière verslechterde echter met de dag en er ontstond een regelrechte oorlog met de diadeemtimes. De gevechten waren zeer ernstig waarbij de vogels pikkend over de grond rolden. De nachtegalen verloren de strijd en een dag later waren de eieren verdwenen. Ook de tweede broedpoging mislukte hierdoor. Conclusie: niet meerdere koppels insecteneters in dezelfde volière doen!

Hierop heb ik de diadeemtimes uitgevangen en later verkocht. De dwergtimes hadden geen leven bij de nachtegalen, zodat ik deze ook heb uitgevangen en verkocht.

De nachtegalen hadden nu geen concurrenten meer en gingen meteen weer over tot het bouwen van een nieuw nest in hetzelfde kastje. De pop legde 2 eitjes, die op 15 juni uitkwamen (12 dagen na de leg). Omdat zij niet gewend was kuikens te hebben, gooide zij een jong met dop en al weg dat ik te laat op de bodem van de volière terugvond. Het tweede jong werd wel herkend en is grootgebracht.

Omdat mijn nachtegalen erg tam zijn, kon ik alles van nabij meemaken en was het mooi te zien hoe voorzichtig het jong gevoerd werd met in tweeën geknipte witte meelwormen. Nadat het jong na 12 dagen was uitgevlogen, bleek het een pootafwijking te hebben en niet of moeilijk op stok te kunnen komen. Ondanks de goede zorg is het 2 weken na het uitvliegen verzwakt doodgegaan.

Broedse nachtegalen zijn net zo broedlustig als kanaries, is mij gebleken, en laten zich niet ontmoedigen. In een laurierstruik werd dit keer een nieuwe nestplek gekozen. Op deze plek bleef het aangedragen nestmateriaal ondanks verwoede pogingen van de

vogels niet zitten, maar aangezien dit de plek voor het nest moest zijn, heb ik de vogels geholpen door een nestkorfje te plaatsen. Dit werd meteen geïnspecteerd en geaccepteerd waarna de pop het nest afbouwde.

De pop zat op 9 juli weer op een volgend broedsel van dit keer 3 eitjes. Na 12 dagen om beurten broeden door man en pop kwamen de eieren uit op 20 juli en alle 3 jongen werden goed door de ouders gevoerd. De nesttijd viel precies in het hete weer dat we in juli hebben gehad. De jongen verlieten (misschien daardoor) het nest al na 10 dagen op 30 juli laat in de middag. Twee jongen bleken goed ontwikkeld en klommen en fladderden omhoog de struiken in. Het derde jong was kleiner en minder ontwikkeld. Na drie dagen kon het nog niet in de takken komen en heb ik het uit de volière gehaald. Het bleek heel zwak te zijn en kon geen stok vasthouden.

Bovendien waren de veren niet ver genoeg ontwikkeld. Ik heb dit jong in huis gehaald en verder met de hand grootgebracht. Intussen vertoefde het weer bij de groep. Uit informatie van dierenarts van der Horst zou het waarschijnlijk gaan om kalkgebrek in de voeding. De jongen in de volière zijn verder door de ouders grootgebracht en zijn nog 3 weken na het uitvliegen voorbeeldig door de man voorzien van voedsel. Zodra de jongen zijn uitgevlogen, voert de pop nog een dag of drie mee en houdt het voeren dan voor gezien. Zij richt haar aandacht op een volgend nest.

Op 6 augustus, een week na het uitvliegen, zit zij in hetzelfde nest weer op vier eitjes. Deze komen alle vier uit op 18 augustus, maar na drie dagen wordt een dood jong uit het nest gegooid. De jongen van de vorige keer worden nu niet meer door de man gevoerd, maar hun wordt voedsel geweigerd als zij bedelen.

De drie overgebleven nieuwe jongen worden wederom voorbeeldig door de ouders grootgebracht en vliegen 29 augustus uit. Begin september wordt de pop (een kleine week na het uitvliegen van de jongen) weer broeds. Omdat de herfst voor de deur staat, lijkt het mij niet goed dat ze zo laat nog een ronde gaat doen. Ik heb hierop alle nestgelegenheden uit de volière verwijderd. Een dag later ligt toch een gebroken ei in de volière. Zij wilde namelijk weer in het al gebruikte nest gaan leggen. Als een nachtegaal weer in een oud nest wil gaan broeden, besteedt zij vrijwel geen tijd meer aan nestbouw, maar gaat na inspectie weer over tot leggen, werd mij duidelijk. Bij dit ene ei is het gelukkig gebleven.

In de tijd van nestbouw en het leggen van de eieren zijn man en pop onafscheidelijk en wordt de pop iedere dag bevlogen door de man. Zij geeft haar bereidheid aan met een zacht pie pie pie en het hoog op de poten buigen (lijkt jaknikker) op stok, waarna de man haar bevliegt. In deze tijd zie je dat de pop dikker wordt en erg veel trek heeft en voor de ontwikkeling van de eierschalen grit en slakjes eet. De pop begon meteen nadat een nest klaar is, met het leggen van eieren, hetgeen zij iedere dag in de vroege ochtend deed.

Opmerkelijk is dat man en pop overdag netjes om beurten broeden en de jongen voeren/warm houden. De pop broedt en houdt de hele nacht eieren en jongen warm. Na ongeveer vijf dagen laat ze de jongen af en toe, afhankelijk van het weer, even alleen en gaat samen met de man voer halen. Na vijf dagen beginnen de veren door te komen en laten de ouders de jongen overdag steeds meer alleen.

Bijzonder was het om te zien dat, toen het erg heet weer was, de pop steeds op het nest bleef om de al bevederde jongen af te schermen tegen de zon die in het nest kon schijnen. Zelf zat zij vreselijk te hijgen, terwijl de man in het nachthok in de schaduw was gaan zitten. Ook heeft de pop op het nest gedurende de tijd van broeden en van jongen opfokken fikse buien en regen over zich heen gehad, wat zij dapper trotseerde. Mij viel verder op dat de man meerdere dingen tegelijk kan. Hij is in staat de pop die inmiddels weer broeds is, het hof te maken en te bevliegen en samen met haar de volgende nestplaats uit te zoeken. Bovendien vergeet hij niet om de uitgevlogen jongen verder te verzorgen en van voer te voorzien. De jongen vindt hij feilloos doordat ouder en jongen elkaar roepen. Er wordt geen jong vergeten! Mooi om te zien is ook hoe de man en pop maar ook man en jongen met elkaar communiceren via een groot aantal geluiden. Het voedsel in de kweekperiode bestond uit (witte) meelwormen bestrooid met gistocal, buffalowormen, krekels, insecten die ik in de tuin en om het huis kon vangen zoals zweefvliegen, sprinkhaantjes en andere. Als de jongen net uitgekomen zijn, voert de pop onder het slaken van zeer enthousiaste lok-

geluiden (dezelfde die zij en de man gebruiken bij het bepalen van de nestplaats) halve witte meelwormen. De jonge vogels zijn echter echte degenslikkers, want na een dag of drie kunnen zij hele meelwormen doorslikken en hoeft er niet meer geknipt te worden. De ouders bewerken echter wel heel lang alle insecten, tot dat zij echt eetbaar en

zacht zijn.

De man en in mindere mate de pop voerde tegelijk met het insect ook wat zand of vogelgrit dat ik had gestrooid. Dit waarschijnlijk om de jongen van mineralen te voorzien. Gedurende de hele zomer hebben de ouders de mogelijkheid gehad via een klein deurtje buiten de volière naar voedsel te zoeken. Dit is werkelijk een fantastisch gezicht! De omgeving is rijk aan aanplant en oudere tuinen. Verder lopen er verschillende mooie houtwallen door de wijk. Een vogel (en katten)paradijs. De nachtegale zijn de hele wijk door gegaan en hadden de tijd van hun leven. Een zingende nachtegaal boven in een boom is prachtig. De vogels gingen erg ver weg daarbij steeds contact houdend met elkaar via geluid in het gebladerde. Zij kwamen steeds netjes terug van deze tochten. Als ik floot, gaven zij meteen antwoord en kwamen teruggevlogen. De vogels zijn mooi gekleurd, maar hun kleuren groen/grijs/geel en oranje vallen helemaal niet op in het groen (bijvoorbeeld lijsterbesstruiken met oranje bessen). Alleen de directe burens wisten van hun vrije vlucht, omdat zij daar wel op het hek gingen zitten. De rest van de buurt is het nooit opgevallen dat er vreemde vogels rondvlogen.

Het aantal insecten dat zij weten te bemachtigen valt echter erg tegen. Alleen als de jongen klein zijn, weten zij voor hen wel groene rupsjes en kleine sprinkhaantjes te vinden. Meestal kwamen de ouders echter moe terug zonder insecten.

De vogels voorzien van voldoende meelwormen, waar zij trouwens zelf duidelijk om vroegen door naar mij toe te komen of voor het raam te gaan zitten of roepend aan het gaas te gaan hangen, blijft onontbeerlijk. Zeker als de jongen ouder worden en echt veel gaan eten. De ouders voeren niet steeds achter elkaar door, maar in maaltijden en ongeveer om het uur. Twee weken na het uitvliegen moest ik de volière dichtdoen, omdat de tot die tijd in de struiken zittende jongen

dan zo goed kunnen vliegen dat de ouders hen mee willen lokken naar buiten.

Rond de tijd van uitvliegen zijn de jongen eigenlijk nog lang niet af. Ze hebben geen staart en ook de veren rond ogen en snavel zijn nog niet volgroeid. Het enige wat zij kunnen, is fladderen en klimmen. Een week later zijn ze goed gegroeid en zitten zij ook beter in de veren en kunnen aardig vliegen. De bevedering ontwikkelt zich echter nog verder. Drie weken na het uitvliegen is het jeugdkleed volledig ontwikkeld. Het is grijs/groen met een lichte vlek onder de keel en rond de ogen en een fletse tekening van de vleugels. De rode snavel en borsttekening ontbreken nog volledig. Daarna beginnen de jongen door te ruilen naar het volwassen verenkleed. Dit begint via de keel en borst en daarna volgt de rest van de vogel.

Twee weken na het uitvliegen van de drie laatste jongen vallen de oude vogels in de rui en verdwijnt gelukkig langzamerhand het broedse gedrag. De man voert de jongen zeker nog 3 weken, voordat zij eindelijk zelf proberen te eten. Het is echt opvallend hoe lang de jongen er over doen om zelf te leren eten en drinken. Vijf weken na het uitvliegen kan er pas van redelijke zelfstandigheid worden gesproken.

Het kweekkoppel en de oudste jongen zijn half oktober zo goed als door de rui, terwijl de jongste net beginnen.

Alle vogels verblijven nu samen in de volière en kunnen het prima samen vinden. Het is een mooi gezicht zo'n groepje nachtegalel bezigt te zien. De jongen eten en drinken inmiddels zelfstandig en zijn nu ook aan het eten van insectenpaté van Orlux gewend.

Van mei tot en met september heeft mijn leven in het teken gestaan van Japanse nachtegalel. Ik heb gemerkt dat het kweken/fokken van Japanse nachtegalel met een goed kweekkoppel heel goed mogelijk is. De vogels doen uit zichzelf zo een ronde of vijf, maar dit vraagt wel intensieve begeleiding. Ik ben benieuwd hoe de kweek 2003 zal verlopen, maar ik vind het dit jaar wel mooi geweest.

Tekst en foto's Ime Turksema
(0594-510933)

The Spanish Timbrado Society of the Netherlands

PRESIDENT (Judge) - H. Koster, VICE PRESIDENT (Judge) - H. Ruiter, Site manager - Theo Beerenfenger

Cursus "Zang van de Spaanse Timbrado" deel 3

NAAR JOSÉ L. CLEMENTE LILLO - KEURMEESTER
FOCDE / OMJ - VERTALING E. EWEG

Beweging in de toeren

Een toer wordt gezongen in een of meerdere verschillende structuren. Binnen de zang van de timbrado horen we:

- 1) de statische structuur, dat is het vaste zangschema en
- 2) de dynamische structuur, dat is het deel van de zang dat in beweging is.

Als we spreken van de statische structuur, dan refereren we aan het deel van de toer dat bestaat uit de lettergrepen met de bijbehorende klinkers en medeklinkers. Bij sommige toeren zijn dit steeds dezelfde klinkers en medeklinkers (bijv. de rol), andere toeren zijn heel gevarieerd en kunnen bestaan uit veel verschillende klinkers en medeklinkers (bijv. de siertrillers). Met de statische structuur refereren we echter nooit aan de bewegingen van de toeren.

We refereren aan het dynamische deel van het lied, als we het hebben over de wijze waarop toeren zich bewegen in het lied. De toer kan zich horizontaal bewegen, kan stijgen, kan dalen en ook een golvende beweging hebben. De bewegingen worden bepaald door de afwisseling in toonhoogten. Wisselende toonhoogten horen we bijvoorbeeld als de vogel opvolgend steeds

hogere tonen laat horen, eenzelfde toonhoogte aanhoudt of steeds een iets lagere toon ten gehore brengt. Maar tegelijkertijd wordt de beweging ook bepaald door de klinkers, die door afwisseling een sensatie kunnen geven van een stijgende, een dalende, een golvende of een vlakke beweging.

Alle lettergrepen in het lied kunnen zich volgens de hierboven omschreven dynamische structuren bewegen. De dynamische structuur bepaalt in belangrijke mate de waardering die aan een toer gegeven wordt. Afhankelijk van de wijze waarop de toer gebracht wordt, kent de keurmeester een hogere of een lagere waarde aan de toer toe.

Horizontale of vlakke beweging

De horizontale of vlakke beweging horen we als een toon steeds op dezelfde toonhoogte gebracht wordt of ook wanneer steeds dezelfde lettergreep gebruikt wordt. Voorbeelden: rororororo; bli-bli-bli-bli-bli; blu-blu-blu-blu; clui-clui-clui-clui

Stijgende toeren

We noemen het een stijgende beweging als een toon steeds hoger gebracht wordt. De toer begint met een relatief lage toon en gaat in stijgende lijn omhoog totdat we een hoge toon horen. Ook is het een stijgende beweging als de vogel van volle klinkers

geleidelijk overgaat naar de scherpere klinkers gaat (oe, o, e, u, i). In ons gehoor klinkt dat eveneens als een stijgende toonladder.

Dalende toeren

Hiervoor geldt het tegengestelde van hetgeen onder 'stijgende toeren' is omschreven.

Golfbewegingen

Onder de golfbeweging verstaan we het opeenvolgen van stijgende en dalende toeren. Deze vorm van de zang wordt het hoogst gewaardeerd vanwege de variatie die ons bijzonder aangenaam in het gehoor ligt. Als de lettergrepen dan ook nog eens duidelijk uitgesproken worden en van hoge kwaliteit zijn, zal de vogel een excellente impressie achterlaten.

Het voorgaande kunnen we als volgt samenvatten.

Elke toer van het lied van de timbrado heeft zijn eigen tekst. Wij vangen die tekst in klinkers en medeklinkers zodat wij in staat zijn het lied te identificeren. De lettergrepen die zo ontstaan, noemen we toeren. In deze toeren beluisteren we de bewegingen die het karakter aan het lied geven en medebepalend zijn voor een hogere of lagere waardering van het lied.

Wordt vervolgd.....

KALENDER 2004 JUNI • *Neophema pulchella*

FOTO: CEES SCHOLZ

turquoise parkiet

In het woongebied van de turquoiseparkiet, Zuidoost-Australië, zijn ze vrij zeldzaam geworden. Ze leven daar in paren of kleine groepjes. Zij nestelen in holle bomen of takken en de 4-5 eieren, gelegd op de bodem die uit vermolmd hout bestaat, worden gedurende ongeveer 18 dagen door de pop bebroed. Beide ouders brengen de jongen groot en op een leeftijd van ongeveer vier weken vliegen de jongen uit, waarna ze nog gedurende veertien dagen door de ouders worden gevoerd.

De turquoiseparkiet is een fraaie vogel van zo'n 21 cm groot en dankt zijn naam aan dat mooie turquoiseblauw op het kopje en de vleugels. Tussen beide geslachten is een duidelijk verschil waarneembaar. De popjes zijn minder kleurrijk, missen de rode vlek op de vleugels en ook het blauw, vooral op de kopjes, is minder sprekend. Zij kunnen bijzonder goed vliegen, met korte snelle vleugelslagen om over te gaan in een glijvlucht. Dit herhaalt zich steeds, totdat ze op de grond neerstrijken. Het broedblok mag beslist niet groter zijn

dan voor grasparkieten wordt gebruikt. Het best is het blok te voorzien van een uitgeholde bodem, zodat de eities altijd bij elkaar blijven liggen. Nestmateriaal, zoals vermolmd hout of zaagsel, wordt vaak door de vogels uit het nest gegooid, vandaar dat de uitgeholde bodem zinvol is. Turquoiseparkieten kunnen het best als paar per vluchtje gehouden worden. Met meerdere paartjes doen zich nogal eens schermutselingen voor. Jonge turquoiseparkieten dienen al na enkele weken van hun ouders verwijderd te worden, want deze gaan vrij vlug over tot een volgend legsel. Vooral de jonge mannen moeten dan goed oppassen want hun vader ziet ze als rivalen en zal zeker met enige agressiviteit verhinderen dat die jongen bijvoorbeeld nog wat om voedsel bedelen bij de pop. Vooral als de jongen pas apart zijn gezet, is geweekte en gekiemde trosgierst aan te bevelen. Ook bij turquoiseparkieten zijn diverse mutaties opgetreden, zie hiervoor de fraaie foto op onze kalender.

GER ESSENBERG

Rectificatie:

Abusievelijk zijn bij de kleine foto's van de zebra-vinken de namen verwisseld. Indien de namen, bij de beelden, verkeerd staan plaatsen wij hierbij de juiste.

De redactie Oranjeborst zwartborst blackface isabelbruin

VOEDSEL UIT HET RIJKDOM DER NATUUR

Onkruidzaden als vogelvoedsel **VOGELMUUR** (*Stellaria media*)

Zo algemeen, zo bekend dat het haast overdreven lijkt om hier een artikel aan te wijden! Maar laten we toch dit zeer waardevolle

"*Stellaria media*" eens voor het voetlicht houden

Het geslacht "*Stellaria*" kent wel 100 ondersoorten dat over een zeer groot deel van de wereld verspreid is. Zes soorten zijn in Nederland en België inheems waarvan de "*Stellaria media*" er een is. Vogelmuur, kippe-muur of muur zijn de benamingen die aan dit onkruidzaad gegeven zijn. Vogelmuur is een algemeen eenjarig kruid met stengels van 5 tot 30 cm lang die over de grond kruipen.

Kenmerkend voor deze soort is de ene lengterij van haren op de stengel. Kroon en kelk zijn ongeveer even lang, maar de kroon kan ook wel eens ontbreken. Een plant kan wel een twintigtal stengels bezitten die aan weerszijden voorzien zijn van eivormige blaadjes. De bloemblaadjes zijn wit van kleur. Vogelmuur treffen we aan van het vroege voorjaar tot in

het late najaar. Het komt zeer algemeen voor in onze siertuinen, volkstuinten, bewerkte gronden, wegbermen enz. Het verstrekken van vogelmuur aan onze vogels geeft geen speciale problemen, het liefst vanaf halfrijpe toestand. We kunnen plant met stengels en al aanbieden aan onze vogels. Het is belangrijk dat de bloemhoofdjes die de zachte zaadjes bevatten worden opgegeten en niet het blad dat veel vocht bevat. Voer daarom vogelmuur vanaf halfrijpe toestand in grote hoeveelheden zodat de vogels voldoende zaad kunnen eten. Haal het overschot van uw vers verstrekte vogelmuur na een uur weer uit de kooi. Vogelmuur wordt over het algemeen door alle Europese vogels en de overige zaadetende vogels gegeten alhoewel de putter er kieskeurig mee omgaat.

Oogsttijd: buiten de winterperiode het gehele jaar door,
Vogels: nagenoeg alle zaadetende vogels waaronder; kneu, sijs, groenling, vink, barsijs, goudvink, putter, frater, Europese kanarie, kanaries, parkieten, kwartels, duiven, fazanten, tropische vogels enz.
Vindplaats: siertuinen, moestuinten, wegbermen, vers bewerkte gronden enz.

TEKST EN FOTO: FRANS PIJNEN.

PASTELGOULDS & SPRAAKVERWARRING

Taal is een medium. Mensen gebruiken verschillende taalvormen om zich uit te drukken en aldus te communiceren.

In hoofdzaak hanteren mensen het geschreven en gesproken woord om zich naar elkaar toe te verduidelijken. Hoe helderder, compacter en consequenter de boodschap woordelijk verpakt is, des te duidelijker de ontvangst bij de bestemming, en respectievelijk des te effectiever de mogelijke respons. Gesprekspartners hebben er dus alle belang bij hun taalgebruik zo effectief en zo zinvol mogelijk te presenteren.

'Standaard' - taal

Het Nederlands is een prachtige taal met enorme mogelijkheden van nuance en schakering. Op die ogenblikken dat bepaalde groepen van mensen lokaal en streekgebonden totaal eigen interpretaties aan jargon-taal (lees: standaard-beschrijvingen) gaan toekennen, neemt de kans op onverstaanbaarheid en onduidelijkheid tussen gesprekspartners binnen het eigen taalgebied toe.

Bovendien is taal een enorm rekbaar en flexibel gegeven dat steeds in evolutie blijft. Taalkundigen onderkennen deze problematiek. Niet voor niets wordt het groene boekje, handleiding bij de Nederlandse taal, op regelmatige basis aangepast aan de geldende stromingen.

Liefhebberijtaal in praktijk

Bij het aanschouwen van oogstrelende onderwerpen hebben Nederlandstaligen meer dan eens de neiging, om zich plastisch te gaan uitdrukken. De gouldamadine is het meest hevig-bontgekleurde, kleine zaadetertje ter wereld, met bovendien strak afgelijnde kleurpaletten in polymorf aanbod. Geen andere zaadeter doet beter.

Liefhebbers-exposanten zijn mensen; mensen die van hun gouldkinderen houden: mijn kind, schoon kind. Geen kat die daaraan twijfelt.

En de keurders die vervolgens al die schoonheid naar opgegeven criteria dienen te normeren, zijn evenzeer mensen; mensen die roeien met de riemen die ze hebben en hun beste beentje voorzetten. Al wordt daar wel eens aan getwijfeld, meestal ten onrechte.

Want is het doelmatig omschrijven en benoemen van kleurbeelden en kleurschakeringen in een standaardbundel al geen sinecure, hoe zit het dan met de interpretatie van de beschreven kleuren, in verschillende situaties en omgevingen, bij zon en regen, en op alle momenten van dag- en avondlicht, ...?

Wie staat daar een keer bij stil, waarde exposant...?

Daarom des te meer, is het vanzelfsprekend van het allergrootste belang dat alle standaardviolen gelijk worden gestemd voor het orkest begint te spelen. Opdat we als gouldliefhebbers en -keurders dezelfde taal spreken en schrijven. En opdat we dezelfde standaardnorm op dezelfde wijze kunnen hanteren. Niet enkel in België en Nederland, maar eveneens daarbuiten, wereldwijd. Verder in dit schrijven wordt u volstrekt duidelijk waarom.

Standaard & standaard = twee

Inderdaad is het cruciaal dat alle betrokkenen éénvormigheid in normering beogen. En dan wel één en dezelfde éénvormigheid. Want u zult het met mij erover eens zijn, waarde lezer: vandaag de dag is de ene gouldstandaard de andere niet. Eigenaardig op het eerste gezicht: dezelfde gouldamadines en toch afwijkende standaardnormen. Nederlanders, Belgen, Fransen, Italianen, Spanjaarden... Allen hanteren ze afwijkende criteria. En is het gras dan uiteindelijk minder 'grasgroen' in bepaalde standaarden, dan ligt dat geenszins aan de geringere neerslag in die regio's...

De vraag die elke liefhebber-exposant brandend op de lippen ligt, is dan ook vrij logisch: Wie wordt daar in 's hemelsnaam beter van?

De gouldamadine, de gouldfokker, de exposant, de keurder...? Helaas...

Bovendien verwacht elke gedreven gouldfokker redelijkerwijze dat standaardtyperingen en -omschrijvingen in elk geval up-to-date en foktechnisch toekomstgeoriënteerd blijven. Eveneens op dit niveau zal elke zichzelf respecterende standaard dus op tijd en stond op evolutie en trend anticiperen, en wel in de grootst mogelijke harmonie en continuïteit, teneinde te vermijden achter de feiten aan te moeten hollen.

De voorbeelden zijn ondertussen legio:

- Als bepaalde standaardnormen als plastische naamgeving op basis van accidentele fenotypes verplichten tot "lichtgroen overgoten paarsborst", terwijl de foto expliciet een optisch knalgele vogel toont... (Onze vogels, juli 2003) Zijn we dan goed bezig?

- Als standaarden sowieso termen als 'geel' en 'overgoten' willens en wetens blijven hanteren, terwijl genotypisch gele gouldamadines enkel in Australië en Japan worden gefokt, en tezelfdertijd toeschouwers in de zaal zich twijfelend gaan afvragen met welke saus er dan wel wordt overgoten... Zijn we dan echt goed bezig?

- Als buitenlandse keurders anderzijds bij hoog en bij laag beweren dat een optisch gele pastelman met paarse borst en grijsblauwe keel- en kopband, volgens standaardnormen wel een dubbelfactorige pastelman MOET zijn, terwijl enkelfactorig pastelfokbeleid sinds 22 jaar anders uitwijst... Zijn we dan echt goed bezig, denkt u?

- Als een (midden-) groenpastelgouldamadine vanuit een welbepaalde standaardnorm niet enkel lichtgroen behoort te zijn, maar echter wel 'opgebleekt lichtgroen met een grijs waas'... Hoe flauwtjes, zeer fletsjes en grauwtjes groen mag die pastelman er dan nog uitzien? En zijn we ook dan nog goed bezig?

Bovendien:

Na een half leven van alternatieve en gesystematiseerde gouldfok blijf ik vandaag nog steeds verbaasd over de geacteerdde geheimzinnigheid en de vermeende moeilijkheidsgraad waarmee sommige deskundigen over kleurwaarneming en kleurvererving bij Gouldamadines praten. Op zich blijft dat veelzeggend.

Want neen, waarde gouldhouder en kandidaat-liefhebbers, de kleurvererving en respectieve kleurdefinities zijn helemaal niet de zwaarste, maar net wel de allergemakkelijkste aspecten van de Gouldfok.

En jawel, waarde Gouldfanaten, inderdaad blijft het grootste probleem de moeilijke en zware manier van praten die fokkers en keurders volgens niet-eenvormige noch consequente standaardnormen dienen te hanteren.

Loeizware spreekvormen en verwarrende spraaktechnologie luiden dan onder meer als volgt:

De pastelfactor vererft 'co-dominant', of volgens andere bronnen 'semi-dominant'.

Terwijl elke welsprekende burger dacht dat het met 'dominant-zijn' net zo is als met 'zwanger-zijn': of je bent het, of je bent het niet. Een beetje zwanger of halfzwanger, dat is bij de meeste vrouwen helemaal zwanger... Een beetje dominant is aldus dominant, zonder meer. En wanneer de ene entiteit als dominant tegenover de andere bestaat, is die andere altijd ondergeschikt. En zijn ze dus evenmin 'samen dominant' noch 'co-dominant'. Vrij logisch, toch? Daar hoeft je geen doctor in de Germaanse filologie voor te zijn.

Echter, volgens een bestaande standaardregelgeving kun je als pastelfactor wel als 'half-dominant' bestaan. Op zijn minst eigenaardig... Ware een omschrijving als 'intermediair' of 'tussenliggend' dan geen vanzelfsprekender woordkeuze?

Of zullen we alle kanariefokkers van nu af aan met man en macht trachten te overtuigen om het verervingsgedrag van de intensiefactor dan ook maar als 'semi-dominant' te gaan bestempelen en niet langer als intermediair, bijna 28 jaar na de 'Pietpraat' van Jan Kuiper uit 1976...? Om vervolgens te beweren dat eveneens de schimmel- en intensiefactor in de kanarie 'samen dominant' zijn...?

En ondertussen is de kleurenindex bij kleurkanaries wel wat langer geworden dan die bij de Gouldamadine.

Waarmee we enkel bedoelen:

Ook en zelfs al betreft het hier een polymorfe exoot, de vererving van kopkleuren, respectievelijk lichaamsmutaties, blijft zelfs bij combinaties kinderlijk gemakkelijk in vergelijking met verervingsregels van andere,

gedomesticeerde soorten. Op voorwaarde dat we een kat een kat noemen. En consequent dezelfde standaardnormen en standaardtaal gaan gebruiken teneinde een ander soort klaarheid in spreken te beogen. Zeg maar 'gebruiksvriendelijker', zowel naar fokkers als naar keurders toe.

Pastel heet voortaan altijd pastel

Want bij de hedendaagse kakofonie is de enige te verantwoorden doelstelling meer doeltreffendheid en grotere doelmatigheid in elke Gouldstandaard. Deskundigen die vandaag anders blijven beweren, hebben daar ongetwijfeld hun eigen redenen en motivatie voor.

De te beogen doeltreffendheid kan enkel liefhebberigericht zijn. Derhalve heet het fenotype van een enkel-factorige pastelman met paarse borst:

- ofwel een groenpastel (optisch midden-groen),
- ofwel een hyperpastel (optisch groengeel tot geel)

En bijgevolg zal een pastelpop ook nooit meer 'gele pop' heten, maar blijft ze te allen tijde:

- geelpastel, met paarse of witte borst. Naar analogie hiermee zal een dubbelfactorige pastelman met paarse borst nooit zomaar per definitie 'een gele man' genoemd worden, temeer daar bij uitzondering ook deze dubbelfactorige mannen in hun fenotype ook nog wel af en toe met een flinterdun, optisch lichtgroen -en dus fout- waas overtrokken blijken. In praktijk kan een dubbelfactorige pastelman bijgevolg zijn:

- ofwel geelpastel (optisch geel door correct werkzame pigmentreductie),
- ofwel hypopastel (optisch groengeel wegens onvoldoende pigmentreductie).

Wanneer naamgevingen naar fenotype, in meer dan één standaard kris-kras naamgevingen op basis van het genotype gaan kruisen of mogen overlappen, valt het resultaat makkelijk te voorspellen.

Zoals trouwens ook al mocht blijken in maart 1998, uit een schrijven van de Heer Robert Martin, gericht aan 'De Vogelwereld'. Daar stelde deze man toen de vraag of er eigenlijk 'MEERDERE SOORTEN PASTELGOULDS' bestaan.

In een directe respons antwoordde De Vogelwereld reeds in mei 1998:

- dat hier te rekenen valt met een zelden voorkomende verervingswijze bij siervogels: CHROMOSOMAAL GESLACHTSgebonden, doch met niet absoluut domi-

nante, noch absoluut recessieve, dan wel MET INTERMEDIAIRE UITINGSPATRONEN in variabele fenotypes;

- dat de enkelfactorige pastelfactor bij Gouldamadines niet enkel verantwoordelijk is voor het optisch gele fenotype bij poppen, respectievelijk voor de variërende pastelgroentinten bij mannetjesgoulds;

- dat deze factor, wanneer enkelvoudig aanwezig en gemeten naar zijn tussenliggende of intermediaire verervingssterkte, tevens verantwoordelijk blijkt voor een ruim optisch scala van variabele groenpastel- tot en met geelpastelfenotypes, bij !! ZOWEL!! paarsborst mannen als poppen;

- dat we bij het aanschouwen van een 'bijna gele' of uitzonderlijk zelfs een 'heldergele' pastelman met blauwe tot grijsblauwe kopband, te maken hebben met slechts één enkelvoudige pastelfactor, zij het met hyperactieve werking;

- dat de gemeenschappelijke, enkelvoudige factor voor pastelgroen en pastelgeel, gekoppeld aan de fenotypisch vast te stellen en dus dubbel aanwezige witborstfactor, steeds en altijd aan de basis ligt van een merkwaardig versterkend interactiepatroon, hetwelk fenotypisch onveranderlijk resulteert in een quasi totale opbleking van de enkelfactorige pastelgould, met als optisch eindprodukt alweer een zo te zegen gele vogel (de hyperpastel witborst), echter nog steeds met de grijsblauwe kopband getooid.

- dat het vervolgens in de regel niet enkel verwarrend, maar tevens zonder meer foutief is, gemakshalve te gewagen van een 'dubbele pastel' bij het aanschouwen van een sterk opgebleekt, naar geel neigend tot helgeel, mannelijk exemplaar met paarse borst en blauwe kopband, omdat het in het voorliggende geval de enkelfactorige hyperpastel paarsborst betreft.

Beterschap

Wanneer ook u voor vanzelfsprekender naamgevingen gaat opteren, dan mag u tevens bedenken welke dienst u de Gouldliefhebberij wereldwijd bewijst. Zelfs tot in Australië zijn ze u in dat geval dankbaar. Want Australische pastelgoulds vererven nu eenmaal niet chromosomaal geslachtsgebonden met intermediaire fenotypes, zoals dat bij de Europese pastel het geval is. Wel zijn ze autosomaal recessief verervend, en jawel, met een quasi identiek fenotype in beide geslachten: optisch middengroen, en derhalve nooit optisch geel.

Als u daarbij bovendien overweegt dat Australiërs eveneens autosomaal recessieve, gele Goulds met witte borsten fokken in een

zuiver genotype, dan begrijpt u meteen de Babylonische spraakverwarring die ook hén treft wanneer het gesprek gaat in de zin van:

"Een pastel is steeds lichtgroen tot opgebleekt lichtgroen bij mannen en groengeel tot geel bij poppen. Pastel mannen noemen we de ene keer gewoon 'groenpastel' en een volgende keer dan weer 'overgoten'. Behalve wanneer het dubbel-factorige mannen betreft, want dan noemen we ze graag 'geel', ook al is het mogelijk dat deze dubbel-factorige bij uitzondering ook nog wel eens af en toe met een ultra lichtgroen waas overtrokken blijken te zijn. Gouldmannen die wij 'geel' noemen, kunnen dus eveneens heel, heel lichtgroen zijn, hoe eigenaardig dat ook mag klinken, snapt u? Wanneer het echter enkel-factorige witborsten betreft, dan zien we meestal groengeel, hetgeen we voor het gemak alweer 'overgoten' zullen noemen, ook al zien we af en toe ook wel eens helgeel bij deze enkel-factorige pastel witborsten. En zelfs wanneer het enkel-factorige paarsborsten betreft kan het bij mannen in plaats van middengroen ook wel eens groengeel tot helgeel worden, hetgeen sommigen dan ook weer wel eens 'overgoten' willen noemen, voor het gemak, ziet u... Terwijl anderen in dit geval mogelijk zullen spreken van een 'gele' gouldamadine met minimale pigmetaanslag...

Maar zoals gezegd zal een enkel-factorige pastelman toch meestal groenpastel genoemd worden. Hetgeen natuurlijk geenszins betekent dat de zeer lichtgroengele pastelman-paarsborst nooit dubbel-factorig kan zijn, want ook dat is wel af en toe eens mogelijk. En dus samengevat kunnen we zeggen dat we soms wel eens heel bleek-lichtgroenpastel waarnemen, terwijl we voor het gemak toch maar 'geel' zeggen. En wanneer we soms echt optisch geel zien, durven we toch ook wel eens lichtgroen te zeggen, maar dan noemen we dat wel 'overgoten'. Behalve natuurlijk als we het over poppen hebben, want dan zeggen we altijd 'geel' en nooit 'overgoten', ook al nemen we optisch echt groengeel waar. Begrijpt u, ja...? Wel dan, zoals u ziet, een fluitje van een cent, Mijnheer Crocodile Dundee.

Zal ik u dan nu even kort uitleggen hoe wij, Europese gouldfokkers en -keurders, vervolgens op consequente wijze de verschillende kleur-combinaties van geslachtsgebonden pastelvarianties met de recessieve blauwfactor benoemen? Mijnheer Dundee..... Mijnheer Dundee....?? Waar bent u heengelopen, Mijnheer Dundee...?"

Conclusie

Samengevat kan het standaard pastelkleurenpalet van een gouldamadine aldus op twee wijzen gedefinieerd worden: onnodig armlastig en ONDUIDELIJK, of consequent vereenvoudigd en EENDUIDIG.

En u, waarde liefhebber en keurder, mag kiezen:

ofwel, voor slechts 1 genetisch gegeven	****	ofwel, heel vanzelfsprekend, is er slechts
3 totaal verschillende namen:	****	1 basisnaamgeving :
pastel,	****	groenpastel,
overgoten,	****	hyperpastel,
geel;	****	geelpastel.

Waarbij onvolledig doorgekleurde dubbel-pastellen met vuilwitte keel- en kopband en een groengeel rugfenotype -de hierboven genoemde hypopastellen-, als vlees-nochvis-kleurtype door jurerende keurders van tafel worden geveegd, omdat deze toonbeelden van al té zwakke eumelaninereductie een toekomstgerichte gouldfokkerij kleurtechnisch bezwaren. Idem dito voor pastelpoppen met paarse borst en zware groensluis op de rug; ook zij schieten tekort wegens ondermaatse pigmentreductie: hypopastel.

Epiloog

Elektronische informatiestromen regeren vandaag de wereld. Dankzij internet en e-mailcommunicatie is de wereld op heden tot een groot dorp verworven. Hoe éénvormiger de informatiestromen die

liefhebbers wereldwijd uitwisselen, des te duidelijker de boodschap en vervolgens des te concreter het resultaat.

Enkel indien alle betrokkenen terzake vanuit gezond verstand het nut en de nuttigheid van gelijkgestemde standaardbeschrijvingen en -normen inzien, is feitelijke vooruitgang in de meest letterlijke en positieve zin van het woord mogelijk.

In een dergelijk kader mag dit schrijven dan ook geïnterpreteerd worden als een pleidooi voor meer overleg tussen deskundige gouldfokkers en keurders op nationaal vlak, evenzeer als over de grenzen heen. En mogen we daarbij dan vermoeden dat de Lage Landen hier een voorbeeldfunctie te vervullen hebben?

Waarbij we uiteraard eerst de hand in eigen boezem durven te steken: Verander de wereld, begin bij jezelf. En wees consequent. Een groenpastel als 'zwartkop' benoemen naar zijn genotype, en niet 'grijskop' naar zijn fenotype, heeft geen enkele referentiewaarde wanneer men iets later een dubbel-factorige pastel als 'geel' benoemt, expliciet naar zijn accidenteel fenotype. Integendeel creëert zulks stelselmatig groeiende verwarring. Consequent en zinvol is -alweer- vanzelfsprekend wél de naamgeving naar genotype te handhaven: 'geelpastel zwartkop'. Met het oog op betere transparantie en meer duidelijkheid voor iedereen.

Daar kan de gouldfokker die echt liefhebber is, alleen maar beter van worden. En de jurerende keurders evenzeer. Denkt u niet?

Het ga u goed.
En uw gouldmadines evenzeer.

Ivan Lievens
Erpe-Mere

K.B.O.F. "DE WITTE SPREEUWEN"

Het beste en meest gelezen **Belgisch Ornithologisch tijdschrift** voor vogelliefhebbers en kwekers. Verschijnt maandelijks. Oplage 25.000 exemplaren alleen in Vlaams België. Het bevat 80 pagina's, prachtig geïllustreerd, boordevol wetenschappelijke tekst, over huisvesting, kweken en verzorging. **Jaarabonnement: € 25,00**. Betaling: op rekeningnr. 67.32.33.790 bij de ING bank te Tilburg, t.a.v. de heer A. TRUYTS, Alg. Nat. Penningmeester K.B.O.F., Witte Gracht 90, 2222 HEIST OP DE BERG. Gratis proefnummer op schriftelijke aanvraag bij: Paul Achten, Everslaarstraat 78, 9160 LOKEREN. E-mail: ledenadministratie@kbef.be

A.O.B. "DE VOGELWERELD"

Lees **DE VOGELWERELD** maandelijks tijdschrift van de A.O.B. (Algemene Ornithologische Bond van België)

Jaarlijks abonnement 2004 van Januari tot December, ten bedrage van € 29,50. Te storten op Nederlandse postrekening 115834 van: DE VOGELWERELD - BRUSSEL. Om een proefnummer van ons tijdschrift te bekomen kunt u dit aanvragen bij onze dienst: **LEDENADMINISTRATIE**. Adres: VAN BOVEN Francois - Bosveldstraat 2 - 9260 Wichelen België. - Tel.: (0032) (0) 52 / 42.21.75.

MIJN KWEK MET DE BRUINBORSTRIETVINK

Latijn: *Lonchura castaneothorax*
Duits: Braunborstschilffink
Engels: Chestnut-breasted mannikin
Frans: donacole commun

Aanschaf

In het verleden heb ik vaak de fout gemaakt slechts één koppel te kopen, wanneer ik een nieuwe soort vogels aanschafte. Dit is vooral problematisch, wanneer men geen duidelijk geslachtsonderscheid kan waarnemen. Met deze wetenschap in het achterhoofd kocht ik in Zwolle tijdens de vogelmarkt bij een liefhebber zes bruinborsten. Deze vogels waren nog niet geheel op kleur, zodat ik kon beginnen met zeer jonge vogels.

Bij thuiskomst werden de vogels voorzien van een kleurring en in een vluchtje geplaatst. Na ongeveer twee weken zag ik bij observatie dat er één zat te zingen en meteen werd de ring genoteerd.

Na enkele dagen begonnen er nog een paar te zingen, zodat na ongeveer vier weken bleek dat ik al vijf mannen bezat. Ik hoopte dat de laatste vogel een pop was, maar ook deze was een man.

Toen kwam ons contactblad binnen en daar bood iemand nog enkele bruinborstrietvinken aan. Dus er werd snel een afspraak gemaakt en wat bleek? Hij had nog twee

popjes over. Deze verwisselden van eigenaar en de hoop op nakomelingen was sterk toegenomen.

De kweek

Eén koppel werd ondergebracht in een broedkooi van 60 x 50cm en het andere koppel werd ondergebracht in een kooi van 40 x 40 cm. Het koppel in de kooi van 40 x 40cm begon na vier dagen aan de bouw van een nest en op 23-03 werd het eerste ei gelegd, waarna er nog drie volgden. Op 6 april waren er twee uitgekomen en op 7 april het derde, het vierde eitje was afgestorven.

De vogels kregen een eivoer waaraan extra mierenieieren toegevoegd waren en ook werd het eivoer tweemaal in de week aangeemaakt met kiemvoer. De jongen groeiden zeer snel, zodat ik hen al na de vierde dag moest ringen.

Het andere koppel begon pas na ongeveer vier weken nadat ze in de broedkooi waren geplaatst, aan de bouw van hun nest. Het eerste ei werd op 23 april gelegd, waarna er nog twee volgden. De jongen kwamen op 6 en 7 mei uit. Deze kregen ook hetzelfde eivoer, maar ik kon ze pas op de zevende dag ringen. Verder groeiden ze toch uit tot mooie jongen, zodat de eerste ronde mij zes jongen opleverde.

De tweede ronde gaf koppel één maar één jong en het tweede koppel had vijf eieren gelegd die ook alle vijf zijn uitgekomen. Omdat ik maar twee rondes kweek met al mijn vogels kan ik zeer tevreden terugkijken op de kweek met deze vogels.

In het verleden is het mij niet gelukt om deze vogels te kweken in broedkooien, maar na een bezoek bij een kweker thuis, die niet anders kweekt dan in broedkooien, had ik mij voorgenoemd dat dit bij mij ook mogelijk moet zijn. Daarom heb ik deze vogels opnieuw aangeschaft en u heeft kunnen lezen hoe het mij vergaan is. Nu ik dit aan het schrijven ben, zijn de vogels volop in de rui en ik hoop dat de vogels uit de eerste ronde op kleur zijn, zodat ik met enkele kan showen tijdens onze tentoonstelling in Leerdam. Maar ze zullen zeker in Apeldoorn te zien zijn.

Ik hoop dat andere liefhebbers die ook krap gehuisvest zijn, met deze soort vogels gaan kweken, want het zijn prachtig getekende vogels en de mannen zingen prachtig.

Theo Huijbers voor het JMC
Foto Pieter van der Hooven

AGAPORNIS TARANTA

De taranta's komen in het wild voor in Ethiopië. De eerste taranta's kwamen rond 1905 naar Europa, en werden in vrij grote aantallen geïmporteerd. Toch duurde het nog vrij lang voordat men ze in Nederland zag.

De taranta is een van de grotere agaporniden. Het is een vrij sterke vogel en dat komt omdat hij in het wild uit het berggebied komt. De taranta kan dus heel goed in de buitenvolière gehouden worden, mits hij een beschut nachthok ter beschikking heeft. Ook moet daar een broedblok aanwezig zijn, want daarin slapen ze.

Broeden

De taranta is geen roseicolti of personata wat het broeden betreft. Het is ook geen koloniebroeder en dat komt omdat de poppen vrij agressief tegenover de andere vogels zijn. Ze staan over het algemeen bekend als een moeilijke broedvogel. En als ze dan wel tot broeden willen overgaan, doen ze dat eigenlijk wel in elk broedblok dat men ze aanbiedt. Het invlieggat moet ongeveer 4 a 5 cm zijn. In het blok doet men een laagje houtkrullen. Er zijn poppen bij die alles netjes laten liggen, andere gooien alles eruit.

Elke week verse wilgentakken geven is een must, want daar halen ze toch kleine stukjes af die ze tussen de borst- en buikveren steken en naar het nest transporteren.

Ook plukt de pop veertjes uit de borst- en

buikpartij om het nest mee te bekleden. De taranta legt tussen de 4 a 6 eieren en deze worden om de dag gelegd. De broedtijd bedraagt naargelang de temperatuur tussen de 23 en 26 dagen; dit is tenminste mijn ervaring. De man voert de pop tijdens de broedtijd op het nest en houdt altijd de wacht bij of op het nest.

Als men van de 5 a 6 eieren 2 a 3 jongen per nest trekt, mag je blij wezen. Zelf heb ik wel eens nesten van 5 jongen gehad, maar dat is op een hand te tellen in de 25 jaar dat ik ze nu kweek.

Ringen doet men de vogels met een 4,5 mm ring, vanaf ongeveer de 13^e dag. De jongen zitten ongeveer 6 weken in het nest, voordat ze uitvliegen. Ik zelf laat ze daarna nog 4 weken bij de ouders voordat ze apart gezet worden.

Het voer dat ze krijgen is een neophemamengeling, aangevuld met zonnepitten of saffloorpitten. Het eivoer maak ik zelf en geef dit met gekiemd zaad en geraspte wortel en appel. Eenmaal in de week krijgen ze trosgierst.

De taranta is eigenlijk een makkelijke vogel wat het eten betreft. Ze eten van alles wat je neerzet. Wat dat aangaat zijn ze heel nieuwsgierig.

Elke dag schoon water c.q. badwater moeten ze wel hebben, want badderen doen ze zodra je schoon water neergezet heb. Crit mag ook niet vergeten worden.

Mutaties

Er zijn de laatste jaren verschillende mutaties opgetreden bij de taranta's.

Naar mijn weten zijn dat nu de donkergroene, olijfgroene, fallow, lutino, en de misty in enkel-factorig en dubbelfactorig.

Men beweert dat er een blauwe en een cinnamon zou zijn. Dat moet ik eerst met eigen ogen zien, dan geloof ik het pas.

Mijn kweek met de taranta.

In 1978 kocht ik mijn eerste koppeltje taranta's. Deze werden gehuisvest in de buitenvolière van 2 m lang, 2 m hoog en 80 cm breed. Twee jaar had ik ze in mijn bezit, toen ging de man dood. Het viel niet mee om toen een andere man te vinden, want zoveel zag je er toen nog niet. In 1981 kon ik toen toch een man te pakken krijgen.

Het jaar daarop kweekte ik mijn eerste taranta's. Met wat ruilen en bijkopen kwam ik met de jaren op 8 koppels. Tot en met het jaar 1986 kweekte ik ongeveer 75 taranta's, tot zo ver geen gek resultaat. Het jaar daarop in 1987 kweekte ik mijn eerste vreemd-kleurige taranta's. Zoals ik het kon zien, waren het donkere vogels. In 1988 weer twee van die vogels, en deze hadden zelfs gele veren.

De donkere vogels heb ik toen in 1989 op elkaar gezet. Ze legden eieren die bevrucht waren, maar twee dagen na het uitkomen waren de jongen alweer dood. Deze donkere vogels zijn later weer nor-

maal geworden, dus zijn toen gewoon weer verkocht. In 1990 kweekte ik weer een andere kleur. Ditmaal was het een lichtere vogel, in ieder geval lichter dan de wildkleur. Deze vogel was een pop. In 1992 kweekte ik uit een ander koppel ook twee lichtere vogels en ook dit waren poppen. (Even vertellen: het kleurverschil was in het nest goed te zien, maar als ze door de rui heen waren, moest je toch wel goed kijken. Dus ringen noteren van deze vogels was wel noodzakelijk.)

Weer een jaar later kweek ik weer een andere kleur vogel. Het was wel een groene vogel, maar een heel vreemde kleur groen. Deze vogel werd na de eerste rui geelbont en het jaar daarop werd deze vogel helemaal geel. Het was wederom een pop, maar is helaas in november 1995 overleden en ik heb er geen nakweek van gehad. Tot nu toe geen gele vogel meer gezien, dus maar doorgedaan met de lichtere taranta's. Toen ik hiermee begon, dacht ik dat deze vogels geslachtsgebonden vererfde, omdat ik alleen maar poppen kweekte.

Daarom ging ik de poppen maar eens terugparen aan de vaders. En ja hoor, de eerste mannen werden geboren. Toen dacht ik: het vererft dus toch geslachtsgebonden, daar de vaders waarschijnlijk dus split waren.

Deze lichte mannen zette ik het jaar daarop weer op wildkleurpoppen. Hieruit zouden dan weer lichte poppen moeten komen, maar niets was minder waar: er kwamen alleen maar weer wildkleurvogels uit. Het jaar daarop dan maar de lichte mannen op lichte poppen gezet. Uit een koppel werden 3 jongen geboren en tot mijn stomme verbazing waren dat ook weer 3 wildkleurvogels. Het andere koppel had niets gedaan. De geslachtsgebonden vererving ging dus niet meer op. Het enige wat nu nog overbleef, was dus de dominante vererving.

In 2000 ging ik met 5 koppels lichtgroen x lichtgroen en 5 koppels lichtgroen x wildkleur verder. Dit jaar liggen in alle nesten weer lichte vogels, maar ook bij twee koppels nog lichtere vogels.

Dus nu weet ik wel zeker dat het om een dominante vererving gaat, en dan ook nog om enkelfactorige en dubbelfactorige vogels. Dit jaar maar geen vogels verkocht. Ik bezit nu zo'n 30 enkelfactorige en 4 dubbelfactorige vogels. Dus ik heb nu 15 koppels opgezet. Wel heb ik al mijn wildkleurvogels verkocht. Het is nu half juli 2002 en op een paar koppels na zijn de taranta's uitgebreed. Het resultaat van het afgelopen seizoen ziet er als volgt uit: 34 jongen op stok waarvan 10 wildkleur, 17 e.f. en 7 d.f. vogels. Op zich geen gek resultaat, toch? Voorlopig wil ik het even hierbij laten, misschien tot een volgende keer.

Tekst Henk Haasnoot

foto's

Piet Onderdelinden/ Jan de Nijs/ Jan Blasman

MANIEREN VAN VERERVEN

Bij de vogels hebben we tot op heden vier verschillende manieren van vererven. Dit zijn autosomaal dominant, autosomaal recessief, geslachtsgebonden recessief en geslachtsgebonden dominant. We gaan eens proberen om deze zaken duidelijk op een rijtje te plaatsen.

Autosomaal dominant

Bij een dominante mutatie heeft men eigenlijk al aan één kweekvogel genoeg om in de eerste generatie nakomelingen jongen te krijgen met dezelfde kenmerken als de oudervogel die drager is van die dominante mutatie. In tegenstelling tot recessieve mutaties kunnen vogels nooit split zijn voor een dominante mutatie. Simpel gezegd: ze zijn het of ze zijn het niet. Laat u dus nooit een fischeri aansmeren die split is voor gezoomd of violet, want dat kan niet. Men kan een dominante factor in principe overal inkweken, maar die komt niet altijd even duidelijk tot uiting. Onthoud daarom steeds als gouden regel: een mutatiecombinatie die geen duidelijke kenmerken meer vertoont en als dusdanig niet meer te herkennen is, heeft geen enkel nut en is daarom ten stelligste af te raden.

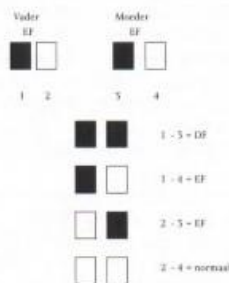
Omdat de mutatie dominant is, hebben we natuurlijk enkel- en dubbelfactorige vogels. Hoe komt dat? Wel, om het simpel te houden kunnen we stellen dat de erfelijke eigenschappen terug te vinden zijn op de chromosomen. Deze chromosomen zijn terug te vinden in de kern van alle cellen. Chromosomen liggen steeds per twee, we spreken daarom ook van een chromosomenpaar. Elke cel bezit een aantal autosome chromosomen (aantal verschillend van soort tot soort), daarop liggen de autosomale eigenschappen. Daarnaast hebben ze ook nog een paar 'geslachtschromosomen'. Bij een man zien we dat er twee X-chromosomen aanwezig zijn en bij een pop een X- en een Y-chromosoom. De X-chromosomen bij de man zijn even groot, maar het X- en het Y-chromosoom in de celkern bij een pop verschillen duidelijk in lengte van elkaar. (Dit is enkel het geval bij vogels, vlinders en reptielen, bij alle andere levende wezens is het net andersom – dus ook bij mensen – daar heeft de vrouw tweemaal een X-chromosoom en de man een X- en een Y-chromosoom). Omdat dit chromosomenpaar bij de beide geslachten verschillend is, spreken we hier van de geslachtschromosomen. Bij de pop moet men het X-chromosoom als actief beschouwen en het Y-chromosoom is in feite een stuk niet coderend heterochromatine waarop bij vogels geen genen te vinden zijn. De taak van de cellen bestaat er o.a. in om te zorgen voor de ontwikkeling van de vogel en het onderhoud van

het vogellichaam. Behalve de gewone lichaamscellen hebben we ook de voortplantingscellen, die aanwezig zijn bij de beide seksen. Deze dragen ook de erfelijke informatie van de oudervogel.

Uit deze voortplantingscellen ontwikkelen zich bij de poppen de eicellen en bij de mannen de zaadcellen. Deze ei- of zaadcellen bezitten slechts een enkelvoudig stel chromosomen, dus van elk paar één chromosoom. Wanneer er een bevruchting plaatsvindt, gaan de chromosomen van de ene ouder (de helft van een chromosomenpaar) combineren met de chromosomen van de andere oudervogel (de andere helft). Samen vormen ze op hun beurt een nieuw chromosomenpaar. Met andere woorden, de chromosomenparen van een jonge vogel bestaan uit één chromosoom van vader en één van moeder. Daardoor hebben we genetisch 50% de eigenschappen en erfelijke aanleg van de vader en ook 50% van de moeder.

Wanneer de vader dan een chromosoom meegeeft met daarop een dominante mutatie en de moeder niet, dan heeft slechts één van de twee chromosomen die factor en dat noemen we enkelfactorig. Wanneer beide oudervogels een chromosoom meegeven met daarop een dominante factor, dan wordt dat uiteraard dubbelfactorig (mutatie aanwezig op beide chromosomen).

Men kan zich dat misschien beter voorstellen aan de hand van het volgende voorbeeld, gebaseerd op de gezoomde factor bij de fischeri die dominant vererft: We tekenen twee blokken, die zogezegd de chromosomen voorstellen van de man. De man is enkelfactorig (EF), dus dan gaan we een van de twee blokjes zwart maken. Als moeder ook EF is, dan wordt er ook een van de twee blokjes bij moeder zwart gemaakt. Elk blokje krijgt dan een nummer van 1 tot 4. Dan gaan we gaan combineren. Als we weten dat telkens één van de twee chromosomen wordt meegegeven dan zien we dat er 2 x 2 mogelijkheden zijn, dus 4 mogelijke combinaties:

Enkelfactorig gezoomd x enkelfactorig gezoomd geeft dus:
 25% niet gezoomd
 50% enkelfactorig gezoomd
 25% dubbelfactorig gezoomd

Bij de combinatie EF x EF zien we dus dat 1 vogel op 4 DF (dubbelfactorig) is, er is dus 25% kans op dubbelfactorige jongen. 2 op 4 vogels zijn EF, dus 50% kans. Tenslotte is er nog 1 op 4 die ongewijzigd is, we hebben dus ook nog 25% kans dat er niet gezoomde jongen geboren worden. Let op: deze percentages zijn kansberekeningen, ze geven de mogelijke uitkomsten. Het verleden heeft uitgewezen dat de factor geluk hier ook een grote rol speelt. We kunnen eigenlijk voor veel dominante verervingen gebruik maken van dit blokkenstelsel.

Om het nog iets meer te verduidelijken geef ik hier enkele voorbeelden in combinatie met de wildvorm en hier speelt het uiteraard geen rol of de man of de pop drager is van de dominante factor. Indien u het wenst, kunt u misschien zelf een schema met blokken maken, zo ziet u eigenlijk hoe simpel het allemaal is.

Enkelfactorig gezoomd x wildkleur geeft:
 50% wildkleur
 50% enkelfactorig gezoomd

Dubbelfactorig gezoomd x wildkleur geeft:
 100% enkelfactorig gezoomd

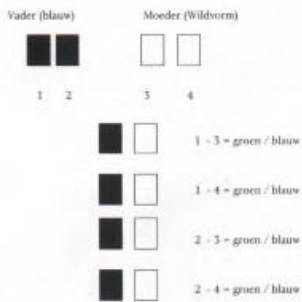
Dubbelfactorig gezoomd x enkelfactorig gezoomd geeft:
 50% enkelfactorig gezoomd
 50% dubbelfactorig gezoomd

Dubbelfactorig gezoomd x dubbelfactorig gezoomd geeft:
 100% dubbelfactorig gezoomd

Autosomaal recessief

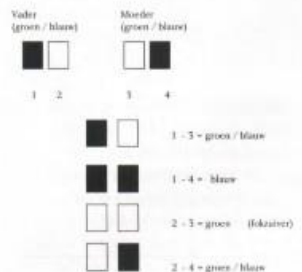
Met recessief bedoelen we een onderdanige factor. Een factor die terugtreedt tegenover de wildvorm. Een recessieve factor moet aanwezig zijn op beide chromosomen van een paar, wil hij uiterlijk zichtbaar worden. Wanneer de mutatie slechts voorkomt op één chromosoom van het paar, is de vogel uiterlijk gewoon een wildvorm, maar wel drager van de eigenschap (een splitvogel). Het speelt geen enkele rol wie de factor in zich heeft, man en pop kunnen beide split zijn voor een recessieve mutatie.

We halen hier het voorbeeld aan van de combinatie van een blauwe personatus met een groene. Blauw vererft bij personatus autosomaal recessief.

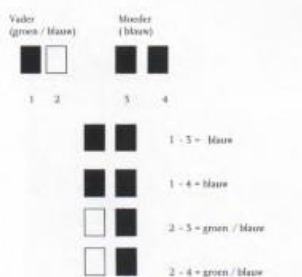
Alle hieruit geboren jongen zijn uiterlijk (fenotypisch) groen, maar het genotype (genetisch) van deze vogel is groen split voor blauw (doorgaans geschreven als groen/blauw).

Als we vervolgens de jongen onderling paren krijgen we deze uitkomsten:

Hierbij zien we dat 1 op 4 (25%) homozygoot of fokzuiver groen is; 2 op 4 (50%) zijn groen split voor blauw en 1 op 4 (25%) is blauw. De splitjongen zijn uiterlijk niet te onderscheiden van de fokzuiver groene jongen. Hier moeten proefparingen uitgevoerd worden.

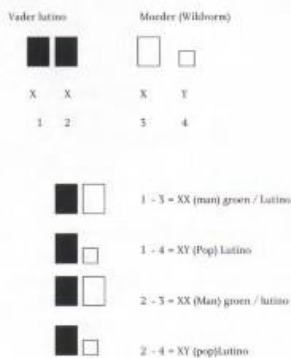
Beter is daarom volgende paring: blauw x groen/blauw

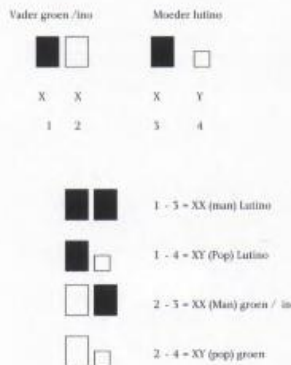
Bij deze combinatie krijgen we 50% blauwe en 50% groen / blauw vogels.

Geslachtsgebonden recessief
Hier hebben we te maken met een recessieve mutatie die zich op het X-chromosoom

of het geslachtschromosoom bevindt. Zoals we weten heeft bij vogels de man twee X-chromosomen. Die kan dus split zijn voor een geslachtsgebonden recessieve mutatie. Wil de mutatie uiterlijk zichtbaar zijn dat moeten beide genen op het chromosomenpaar gemuteerd zijn. Een pop daarentegen heeft slechts één X-chromosoom en vertoont daardoor de mutatie al wanneer die slechts op haar enige X-chromosoom aanwezig is. Het Y-chromosoom bevat geen (kleur)informatie. Daardoor kan een pop nooit split zijn voor een geslachtsgebonden recessieve mutatie. We nemen het voorbeeld van een lutino grasparkiet. Bij grasparkieten vererft de inofactor geslachtsgebonden recessief.

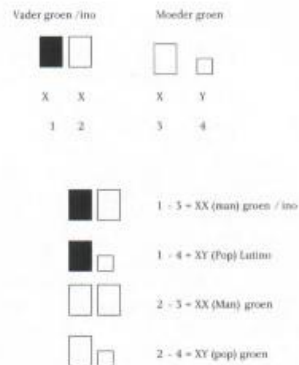

Uit deze combinatie krijgen we 50% mannen groen/lutino en 50% lutino poppen. Het al of niet aanwezig zijn van het Y-chromosoom bepaalt hier of we met een man of een pop te doen krijgen. Een ander voorbeeld is de combinatie van een split man x lutino pop:

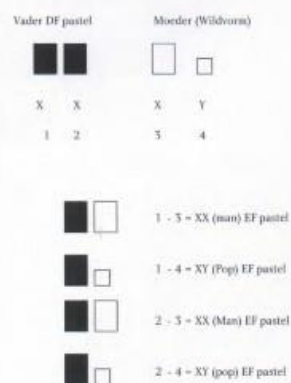
hier krijgen we 25% kans op lutino mannen, 25% lutino poppen, 25% groen/ino mannen en 25% groene poppen

Een laatste voorbeeld is de combinatie van een groene man split ino x groene pop:

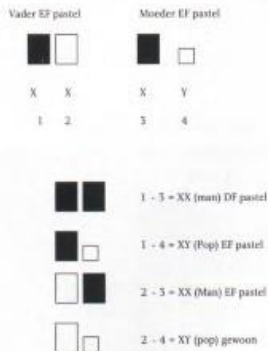
deze combinatie geeft ons 25% groen/ino mannen, 25% lutino poppen, 25% groene mannen en 25% groene poppen. Dus wanneer u uit twee wildvormvogels plots een geslachtsgebonden mutatie kweekt, dan bent u er zeker van dat het steeds een popje is.

Geslachtsgebonden dominant
Hier hebben we te maken met een dominant mutatie die zich op het X-chromosoom of het geslachtschromosoom bevindt. Door het feit dat we bij vogels bij de man twee X-chromosomen aantreffen, kan deze de mutatie enkel- of dubbelfactorig in zich dragen. Een pop daarentegen heeft slechts één X-chromosoom en kan daardoor nooit DF zijn, alleen maar enkelfactorig. Het Y-chromosoom bevat immers geen (kleur)informatie. We nemen het voorbeeld van een pastel gouldamandine. Deze pastelfactor vererft bij deze vogels geslachtsgebonden dominant.

U ziet dat uit de combinatie man DF pastel x gewoon alle nakomelingen EF pastel zijn.

Wanneer we echter een EF pastel man x een EF pastel pop gaan verparen, hebben we de volgende uitkomsten:

Hier hebben we kans op 25% DF pastel mannen, 25% EF pastel poppen, 25% EF pastel mannen en 25% wildvorm.

U ziet het, in principe kunt u voor alle mogelijke combinaties met de basismutanten met behulp van deze blokjes een visuele voorstelling maken. Even oefenen en u zult zien dat het niet zo moeilijk is.

Succes ermee!!

Dirk Van den Abeele
<http://www.agapornis.be>

sel

Veervelden

Rond kijkend in de vogelwereld ben ik er de laatste jaren vast van overtuigd geraakt dat het verenpakket van de vogels uit een aantal veervelden bestaat. Hoe ik tot de conclusie gekomen ben?

Kijk eens naar de sierduivenwereld. Daarin wordt al vanaf de oudheid op kleur en tekening gekweekt. Resultaat, kijk eens bij de meeuwensoorten: gekleurd vleugeldek en broekveren, de rest wit. Helmduiven met gekleurde kop en staart. Kapucijners: witte kop – gekleurde kap. Zo zijn er nog veel meer patronen te vinden bij de sierduiven, die volgens een vast patroon vererven. Ook bij niet gekweekte vogels zien we zulke vaste patronen. Kijk eens bij de meeuwensoorten: gekleurde kop en vleugelpennen. Anders gekleurde vleugels bij de zilvermeeuw. Nog dichterbij onze hobby denk ik aan de gouldamadines. De verschillende gekleurde delen wijzen volgens mij op afgebakende veervelden, die onafhankelijk van elkaar een eigen kleur hebben. Ook bij de mutaties van deze vogels zien we die veervelden van kleur veranderen.

Alles bij elkaar ben ik ervan overtuigd geraakt dat een en ander te maken heeft met afgebakende veervelden. Zo moet het ook mogelijk zijn vaste kleur- patronen te kweken in onze vogels, dus gelijk getekende zoals sierduiven.

Voor liefhebbers een uitdaging, die bij volhouden moet lukken. Het kan wel even duren, maar succes verzekerd. Een voorbeeld: de getekende zebrevinken zijn er al.

Toch gaat het mij niet om de kleur met kleurpatronen, maar om de intensief- en schimmelfactor in de verschillende veervelden. Voor zover we nu weten is de intensiefactor dominant over de schimmelfactor. Intensief x intensief versterkt elkaar, zo ook schimmel x schimmel. Allemaal bekende feiten.

Maar wie goed kijkt, ziet vaak dat een intensieve vogel niet overal echt intensief is, dus korte veren heeft. Vooral langere vinnen (bij de vleugelbocht) en dijen is een veel voorkomende fout. Twee van zulke vogels als koppel kunnen nooit topvogels geven. Ook schimmelvogels met hetzelfde euvel kunnen nooit ideale nakomelingen geven. Vooral in de postuurweek is de veerkwaliteit de laatste jaren een punt van grote aandacht. Heldere kleuren wijzen op zachte veren, die mooi vallen. Maar ook de vinnen en dijen krijgen de nodige aandacht, omdat ook keurmeesters het als een fout aanmerken en dus geen topvogels noteren. Daarom is er in de glosterwereld een grote vraag

naar intensieve vogels om de kleur te verdiepen en de veerlengte te beteugelen. Was het maar zo eenvoudig.

Ik zie jaarlijks nog al wat intensieve vogels op speciale tentoonstellingen, maar helaas weinig goede. Een intensieve (kweek)gloster moet lange kopbevedering, strakke dijen en vinnen en een korte staart hebben

om met succes gebruikt te worden voor de kweek. Ik zie ze heel weinig.

Ook bij vogels als borders, fife fancy en norwich kampen we met hetzelfde euvel en zullen we op dezelfde manier te werk moeten gaan. Bij de cresten moeten hanenveren lang zijn en de rest binnen de perken blijven. Gaan we naar de frisés dan moeten de nek-, rug-, borst- en vinveren zo lang zijn dat ze gaan krullen, terwijl de rest glad moet blijven.

De voorbeelden wijzen uit dat het kan.

Vandaar mijn stelling dat er verschillende veervelden zijn die onafhankelijk van elkaar zowel kleur als lengte kunnen vererven. Iedere vogelkweker zal dus rekening moeten houden met voor hem belangrijke onderdelen van het verenpak.

- Fout is altijd lang met lang, kort met kort, hard met hard.
- Goed is lang met kort, lang met bijna lang (sommige rassen).

Maar het belangrijkste is de aparte onderdelen goed te bestuderen en die op elkaar af te stemmen. Ik denk, dat een en ander voor velen stof is om eens goed over na te denken. Wellicht dat er reacties komen van kenners die het er wel of niet mee eens zijn.

A.Tielen
 Tel: 0165-532728

MINIGARD SCHRIKDRAADINSTALLATIE:

Bescherm uw volière en voorkomt schade aan uw vogels. Veilig voor mens en dier, Kema- en Rijkskeur.

Verder leveren wij: Gloelampdimmer rimo 250, rimo 2000 dimmer gloeilamp + TL, true-lite zonlichtlampen, thermo- en hygrometers. Bonaire luchtbevochtigers, schrikdraad, inbouwapparatuur voor warmskooi. Eistein verwarmings-lampen en elementen, schouwlampen, schakelklokken, elektronische- en aetherthermostaten, broedmachine, voetringscharen, nagel- snaveltang, voederspullen, voedersaaiden, kropnaalden, connectorkachel 500 Watt, stalen kaffmolen.

H. Dijks - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen Internet: www.rimo.nl

Telefoon (0162) 31 39 49 (ook 's avonds) Verzending door het gehele land